

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Vít Klimpl

Publikace práva

Diplomová práce

Olomouc 2012

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Publikace práva* vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci, dne 31. března 2012.

Poděkování:

Děkuji vedoucímu této diplomové práce JUDr. Petru Osinovi, Ph.D. za cenné rady a připomínky při zpracovávání tohoto tématu, jakož svým rodičům za podporu po dobu studia.

MOTTO.....	5
ÚVOD.....	6
1 POJEM PUBLIKACE PRÁVA	10
1.1 Pojem práva.....	10
1.1.1 Právo, právní řád, prameny práva.....	10
1.1.2 Právní předpisy jako součást právního řádu ČR.....	11
1.1.3 Specifické postavení judikatury v právu ČR.....	13
1.2 Pojem publikace.....	14
2 PUBLIKACE PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ.....	16
2.1 Historický přehled.....	16
2.1.1 Starověk.....	16
2.1.2 Středověk.....	17
2.1.3 Absolutismus	17
2.1.4 První republika, druhá světová válka a období komunismu	19
2.1.5 Pád komunismu a polistopadový vývoj	22
2.2 Funkce a účel publikace právních předpisů	22
2.2.1 Funkce úřední sbírky.....	22
2.2.2 Neznalost zákona neomlouvá.....	23
2.2.3 Veřejnost práva.....	24
2.3 Současné oficiální formy publikace právních předpisů.....	25
2.3.1 Sbírka zákonů	25
2.3.2 Úřední věstník Evropské unie	27
2.3.3 Další formy.....	29
2.4 Současné neoficiální formy publikace právních předpisů.....	29
3 PUBLIKACE JUDIKATURY	31
3.1 Historický přehled publikace judikatury	31
3.1.1 Starověk.....	31
3.1.2 Středověk.....	31
3.1.3 Absolutismus	32
3.1.4 První republika, druhá světová válka a období komunismu	32
3.1.5 Pád komunismu a polistopadový vývoj	33
3.2 Publikace judikatury a její funkce	33
3.2.1 Publikace judikatury obecně.....	33

3.2.2 Způsoby publikace judikatury	34
3.2.3 Funkce publikace judikatury	35
3.3 Současné oficiální formy publikace judikatury	36
3.3.1 Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu.....	36
3.3.2 Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu	36
3.3.3 Sbírka rozhodnutí Nejvyššího správního soudu.....	38
3.3.4 Elektronické databáze vrcholných soudů.....	38
3.3.5 Judikatura ostatních českých soudů	39
3.3.6 Judikatura evropských soudů.....	40
3.4 Současné neoficiální formy publikace judikatury	41
4 VÝVOJOVÉ TRENDY V PUBLIKACI PRÁVA.....	42
4.1 Publikace právních předpisů v 21. století.....	42
4.1.1 Osud tištěné sbírky	42
4.1.2 e-Sbírka.....	44
4.1.3 Státní právní informační systém	45
4.2 Publikace judikatury – nové výzvy	47
4.2.1 Soudní sbírky vrcholných soudů v přerodu.....	47
4.2.2 Budoucnost rozsahu uveřejňování judikatury ostatních soudů	49
ZÁVĚR.....	52
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	54
LITERATURA.....	54
ELEKTRONICKÉ ZDROJE.....	59
JUDIKATURA	61
ABSTRAKT	62
KLÍČOVÁ SLOVA.....	63

Motto: Aby bylo právo právem, musí být publikováno.

Eliška Wagnerová ¹

---

¹ NĚMEČEK, Tomáš. Ale svědomí mi nedovolilo: Rozhovor s Eliškou Wagnerovou o přímé volbě, skleněném pokoji, jejich deseti letech na Ústavním soudu a štěstí z práce. *Lidové noviny*, 2. ledna 2012, s. 18.

Úvod

K výběru tématu této diplomové práce mne vedla otázka z dob počátků mého studia na Právnické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci a to - *co je vlastně právem a jak se s ním lze seznámit*. Cílem této práce není zodpovědět otázku, co je právo, protože to by byl cíl příliš ambiciózní a vpravdě neuskutečnitelný. Za právo v kontextu této práce považuji právní předpisy s celostátní účinností a judikaturu; publikací těchto právních textů se tedy budu zabývat. Cílem práce bude podat strukturovaný pohled na problematiku publikace práva. Výchozí bod představuje historický přehled publikace práva. Nejde však o samoučelný exkurz, zejména období před rokem 1989 je pro pochopení současných problémů publikace právních předpisů a judikatury podstatný. Při popisu soudobých forem publikace se chci zaměřit na jejich kritickou analýzu. Lze tedy vyslovit otázku, zda jde o způsoby vhodné či dostačující. Řešení některých problematických aspektů se pak prolíná s moderními vývojovými tendencemi v oblasti publikace práva, kterým bude také věnována pozornost.

Skloubit publikaci právních předpisů s uveřejňováním judikatury v jedné práci považuji za příhodné a snad i zajímavé. Srovnáme-li sice právní předpis a soudní rozhodnutí, na první pohled se může jevit, že jde o dva naprosto odlišné právní texty. Přesto se jedná o akty, jež vykazují jisté podobnosti. Jak u právních předpisů, tak u judikátů jde ve své podstatě o autoritativní akty jedné z mocí ve státě. Zatímco právní předpisy platí pro všechny a všichni jsou jimi vázáni, u judikatury tomu tak vždy není. Běžné soudní rozhodnutí zpravidla váže pouze strany soudního procesu. Právě soudní rozhodování jako akt aplikace práva je ale často klíčem k pochopení toho, jak psané právo (právní předpisy) v praxi fungují, jak je soudy interpretují. V konečném důsledku tak není právem jen to, co je slovy vyjádřeno v textu právního předpisu, ale zejména to, jak danou právní normu soudy aplikují. Jinými slovy: textová podoba práva se liší od toho, co je v praxi aplikováno, pro což v americké právní vědě vzniklo rozlišení *law in action* a *law in books*.² Při hledání odpovědi na otázku *co je (platným) právem* tedy nacházíme odpověď až při uvědomění si kombinace právního předpisu a toho, jak jej (typicky) soudní orgány uvádějí v život.

Způsob, jakým jsou právní předpisy a judikatura publikovány, vykazuje určité podobnosti. Ať už jde o Sbírku zákonů nebo o Sbírku soudních rozhodnutí, jde ve své podstatě o zdroje poznání

---

² MARŠÁLEK, Pavel. *Právo a společnost*. Praha: Auditorium, 2008, s. 131.

práva. Nadto s tzv. právními větvami judikátů se někdy zachází jako s právními normami, které jsou jinak obsaženy v právních předpisech. Zatímco publikování judikatury je spíše věcí žádoucí, publikaci právních předpisů lze označit bez dalšího za nutnost. V demokratickém právním státě nemohou být právní předpisy před veřejností utajovány či ukryvány.³ Soudy rozhodují veřejně, respektive rozsudek je vyhlášen veřejně, z čehož plyne, že i výsledek soudní činnosti má být veřejně dostupný, jinak jde o výkon kabinetní justice. Také předvídatelnost soudního rozhodování je umožněna jen tehdy, pokud dochází k soustavnému publikování judikatury. V problematice publikování právních předpisů a judikatury se tak projevuje vyspělost či naopak nezralost mladé české demokracie a přístupu k tvorbě práva, včetně stále aktuální otázky transparentnosti české justice. Neméně zajímavým tématem se tak podle mne jeví vedle publikace právních předpisů právě uveřejňování soudních rozhodnutí; jedná se o párové kategorie.

Tato práce je kromě úvodu a závěru členěna do čtyř hlavních kapitol.

V první kapitole bude pro potřeby této práce podán stručný nástin problematiky právních předpisů a judikatury jako součástí českého práva a terminologické ujasnění pojmu *publikace*.

Druhá kapitola je jako celek věnována publikaci právních předpisů. V rámci této kapitoly se nejprve zabývám historickým vývojem publikace právních předpisů, poté funkcemi a účelem publikace, včetně jejích současných forem.

Třetí kapitola je jako celek věnována publikaci judikatury a její obsah je identický jako s kapitolou druhou.

Čtvrtá kapitola pak spojuje publikaci právních předpisů a publikaci judikatury pod tématem vývojových tendencí v oblasti publikace těchto právních textů.

Práce tak obsahuje dvě oddělené kapitoly věnované historickému vývoji. Není to ovšem na škodu, jelikož čtenář nemusí sledovat jeden obsáhlý historický vývoj, který by se nadto stal velmi nepřehledným (a jistě by vydal na samostatnou práci), ale jak u publikace právních předpisů, tak u publikace judikatury má před sebou stručný historický nástin. Konkrétní dějinný vývoj způsobů publikace pak představuje velmi důležitý prvek pro pochopení současných forem, proto se mi jeví

---

³ K distinkci utajování a ukryvání práva viz kapitolu 2.2.3.

také vhodnější, aby konkrétní kapitola o historickém vývoji tematicky navazovala na kapitulu o soudobých formách.

Práce je územně omezena na ČR. Historický přehled se ovšem tomuto omezení vymyká a nutno podotknout, že v práci také nepůjde o popis publikace právních předpisů a judikatury čistě české provenience. Do tématu publikace práva totiž promlouvá fakt, že ČR je členským státem Evropské unie, proto bude věnován prostor i publikaci právních předpisů EU a judikatury Evropského soudního dvora (dále ESD). Mezinárodněprávní postavení ČR jako členského státu Rady Evropy pak reflektují i v otázce publikace judikatury Evropského soudu pro lidská práva (dále ESLP), který zajišťuje ochranu práv jednotlivců a provádí soudní výklad Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Zatímco publikací evropského práva a „evropské“ judikatury ESD a ESLP se zabývat budu, zcela stranou ponechávám problematiku publikace mezinárodních smluv. Práce tak bude ochuzena o nepochybně zajímavé téma, nicméně z důvodu přiměřeného rozsahu práce je potřeba klást jistá omezení. Ačkoliv tato práce není zaměřena komparativně, určitým příkladům toho, jak jsou právní předpisy a judikatura publikovány v zahraničí, se nelze zejména v kapitole popisující vývojové tendence, vyhnout. Z důvodu společného historického vývoje publikace práva a blízkosti právních řádů tak uvádím praxi publikace právních textů ve Slovenské republice.

Tématem publikace právních předpisů se zabývá široké spektrum odborné literatury. Jde o díla z oboru obecné teorie práva a právních dějin, státovědy, ústavního práva, správního práva a v neposlední řadě i z oboru evropského práva a relativně mladého právně-informatického oboru. Publikace právních předpisů je zpracována v učebnicích těchto oborů, ale i v monografiích či sbornících zabývajících se problematikou tvorby práva. Poznámky k publikaci právních předpisů lze nalézt i v komentáři k Ústavě ČR, ale nelze opominout také časopisecké studie nejen z poslední doby, dokládající trvalý zájem o živé téma. V neposlední řadě se publikace právních předpisů ve svých nálezech dotýká Ústavní soud. Publikací judikatury se zabývá literatura věnovaná tzv. soudcovské tvorbě práva, aplikaci práva soudy i roli soudů obecně. Ojedinělým počinem z nedávné doby je pak kniha s titulem *Judikatura a právní argumentace: teoretické a praktické aspekty práce*

s *judikaturou*.⁴ K publikaci judikatury pak lze najít i poznámky v komentářích k zákonům, které ukládají vrcholným soudům povinnost vydávat vlastní sbírku.

Problémem je však jistá útržkovitost všech výše uvedených zdrojů. V práci se pokouším o jejich syntézu a kontextualizaci tématu. Publikace práva je však téma mimořádně rozsáhlé a jistě se mi nepodařilo shromáždit veškeré zdroje, které se ho dotýkají. Vystává tak řada dílčích otázek a témat, která by si zasloužila vlastní zpracování. Lze říci, že dosud téma publikace práva v nastíněném rozsahu nebylo zpracováno uceleně, mou snahou bude pokusit se toto téma uchopit a zejména se zaměřit na současné způsoby publikace právních textů. Jednotící otázkou práce je: *Jak se bylo možné seznámit s právními texty v minulosti, jak je to možné v dnešní době (jsou to způsoby vhodné?) a co přináší vývojové tendence?*

---

⁴ KÚHN, Zdeněk, BOBEK, Michal, POLČÁK, Radim (eds). *Judikatura a právní argumentace: teoretické a praktické aspekty práce s judikaturou*. Praha: Auditorium, 2006. 234 s.

1 Pojem publikace práva

1.1 Pojem práva

1.1.1 Právo, právní řád, prameny práva

Lze snad prohlásit, že *právo* = *právní řád*. Když hovoříme o právu ČR, máme tím na mysli český právní řád, tedy to, co je v našem státě právem. Právo však nelze ztotožňovat pouze se zákonem, respektive se samotným textem právního předpisu. Takový pohled je nepřiměřeně zjednodušující a ve svém důsledku nebezpečný. Fikce o všeobsažnosti zákona má za to, že *zákon* vyčerpává veškerý význam termínu *právo*.⁵ Tato kontinentálně-právní teorie významně souvisí s dobovým chápáním práva za komunistického režimu, který setřel rozdíl mezi zákonem a právem. Teprve podmínky demokratického právního státu vedou k rozpoznání tohoto podstatného rozdílu.⁶ Problematický aspekt výkladu čl. 95 Ústavy ČR, který se někdy vykládá tak, že soudce je při svém rozhodování vázán *toliko zákonem*, odpovídá výše uvedenému zjednodušujícímu pohledu.⁷ Rozdíl mezi právem a zákonem nelze než vyjádřit známou Dworkinovou maximou, že *vláda práva je vznešenější ideál než vláda právních textů*.

Otázka *co je právem*, vede nutně k problému pramenů práva jako takového. Zde se tak dotýkáme terminologického rozdělení trojího významu pojmu *pramen práva*. Lze tedy za prvé hovořit o pramenech práva ve *formálním smyslu*. Jedná se o formy, které obsahují právní normy, mají státem uznanou formu pramene práva, jsou právní normou. Oproti tomu chápání pramenů práva v *materiálním smyslu* má na mysli společenskohistorický kontext, ve kterém právo vzniká. Konečně lze hovořit o pramenech práva v *gnoseologickém smyslu*, tedy o pramenech poznání práva. Pramenem v posledně uvedeném smyslu je mnoho rozličných forem, například judikatura, díla jurisprudence či dokumentace legislativního procesu.⁸

---

⁵ KÚHN, Zdeněk, BOBEK, Michal, POLČÁK, Radim (eds). *Judikatura a právní argumentace: teoretické a praktické aspekty práce s judikaturou*. Praha: Auditorium, 2006, s. 29.

⁶ Tuto myšlenku maďarského právního teoretika Csaby Vargy cituje: KÚHN, Zdeněk. *Aplikace práva soudcem v éře středoevropského komunismu a transformace: Analýza příčin postkomunistické právní krize*. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 161.

⁷ KÚHN, Zdeněk. Jusnaturalismus vs. juspozitivismus? Prvních deset let Ústavního soudu a proměna soudcovské ideologie aplikace práva. In HLOUŠEK, Vít, ŠIMÍČEK, Vojtěch (eds). *Dělba soudní moci v České republice*. Brno: Masarykova univerzita, 2004, s. 111.

⁸ GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 4. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, s. 74.

Toto dělení pramenů není jediné možné a někdy také bývají prameny v materiálním smyslu s prameny v gnozeologickém smyslu zaměňovány. Je ovšem nutné podotknout, že v současné době dochází k situaci, kdy formální prameny práva neodpovídají materiálním pramenům práva⁹ (resp. gnozeologickým). Lze mezi těmito prameny pozorovat stále větší napětí.¹⁰ Hlavním zdrojem poznání práva *není tedy ani studium sbírek zákonů a předpisů, nýbrž složitý proces učení se vzorů chování z jasných signálů obsažených v rozhodování státních orgánů.*¹¹

1.1.2 Právní předpisy jako součást právního řádu ČR

Právní řád je především tvořen právními předpisy, avšak nikoli jen jimi. Právní předpis je definován jako *písemný normativní právní akt orgánu s legislativní pravomocí, ve smyslu zákona formálně publikovaný, jehož obsahem je právní norma.*¹² Uvedená definice chápe jako znaky právního předpisu skutečnost, že tento byl řádně v oficiální sbírce publikován¹³ a že obsahuje právní normu.

První aspekt snad činit potíže nebude. Co se týče publikace právních předpisů se silou zákona je na ústavní úrovni v čl. 52 odst. 1 Ústavy ČR vyjádřen esenciální požadavek jejich platnosti – a to jejich vyhlášení. U (jiných) právních předpisů uvedených v § 1 zákona č. 309/1999 Sb. o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, ve znění pozdějších předpisů tento publikační zákon sám stanoví v § 3 okamžik jejich platnosti dnem jejich vyhlášení ve Sbírce zákonů.

Poněkud problematičtější se může jevit aspekt druhý – požadavek, aby právní předpis obsahoval také právní normu, jisté pravidlo chování. S tím souvisí problematika zákonů proklamativního charakteru (např. zákon č. 292/2004 Sb. o zásluhách Edvarda Beneše) nebo zákonů majících spíše charakter správního rozhodnutí (zákon č. 168/2001 Sb. o dálničním obchvatu Plzně).¹⁴ Pokud ovšem právní předpis neobsahuje vůbec žádnou právní normu, lze hovořit o *prázdném právním*

---

⁹ BOBEK, Michal. Publikace obecně závazných právních předpisů v historickém a srovnávacím pohledu: část I - pohled historický. *Jurisprudence*, 2007, č. 1, s. 13.

¹⁰ TRYŽNA, Jan. *Právní principy a právní argumentace: k vlivu právních principů na právní argumentaci při aplikaci práva*. Praha: Auditorium, 2010, s. 183.

¹¹ CEPL, Vojtěch. *Právní práva - principy nebo zájmy?* [online]. obcinst.cz, 1. července 1999 [cit. 23. října 2011]. Dostupné na <<http://www.obcinst.cz/cs/PRAMENY-PRAVA-PRINCIPY-NEBO-ZAJMY-c618/>>.

¹² KNAPP, Viktor (a kol). *Tvorba práva a její současné problémy*. Linde: Praha, 1998, s. 22.

¹³ Jak tamtéž podotýká V. Knapp: *Z pojmu právní předpis vyplývá, že normativní právní akt, aby se stal právním předpisem, musí být náležitě publikován, tj. publikován ve Sbírce zákonů, naopak ne každý normativní právní akt ve Sbírce publikovaný je právním předpisem.*

¹⁴ Pro další příklady srov. SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vydání. Praha: ASPI, 2009, s. 55.

předpisu, který není právním předpisem vůbec (ač jej schválil orgán nadaný legislativní pravomocí a tento předpis byl též řádně publikován).¹⁵

Za právní předpisy lze především považovat ústavní zákony, (obyčejné) zákony a podzákoné předpisy. Právní předpisy tak můžeme dle výše nastíněného rozdělení ztotožnit s formálními prameny práva. Z uvedeného výčtu právních předpisů vyplývá, že součástí právního řádu je i tzv. *ústavní pořádek* charakterizovaný čl. 3 a čl. 112 Ústavy ČR a dotvořený judikaturou Ústavního soudu, který do ústavního pořádku také řadí *ratifikované a vyhlášené mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách*.¹⁶ Pojem ústavní pořádek tedy není nadřazen pojmu právní řád, ale je jeho součástí, přesněji určitou výsečí, mající ústavněprávní rozměr.

Kromě právních předpisů uvedených výše jsou také součástí práva, respektive právního řádu, mezinárodní smlouvy dle čl. 10 Ústavy ČR, které mají charakter právního předpisu.¹⁷ O charakter právního předpisu v případě předpisů zájmových samospráv se v české právní obci vedla diskuse, nicméně povaha právního předpisu byla Ústavou ČR přiznána některým právním aktům územních samosprávních celků (obecně závazné vyhlášky obcí, krajů a hlavního města Prahy).¹⁸

K právním předpisům jako součástí právního řádu ČR je třeba konstatovat, že právní řád ČR obsahuje, respektive jeho součástí je také právo států již zaniklých – právních předchůdců ČR – které bylo dle zásady kontinuity práva do našeho právního řádu recipováno.¹⁹

Závěrem k právním předpisům je vhodné na okraj zmínit i problematiku tzv. opatření obecné povahy, traktovanou v teorii správního práva. Opatření obecné povahy není právním předpisem ani správním rozhodnutím, ale tento institut, za současného stále se rozšiřujícího uplatnění v právu ČR, může představovat určitou hrozbu. V některých případech se tento institut přibližuje více právnímu předpisu a právě způsob, jakým je či není patřičně publikován, může být do budoucna potenciálním problémem. Tato nastíněná problematika však překračuje meze této práce.

---

¹⁵ KNAPP, s. 26. K tomu viz požadavek normativnosti zákona vyjádřený v čl. 39 Legislativních pravidel vlády. Dostupné na <http://www.vlada.cz/assets/ppov/lrv/legislativn_pravidla_vl_dy.pdf>.

¹⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 25. června 2002, sp. zn. Pl. ÚS 36/01

¹⁷ KNAPP, s. 23.

¹⁸ GERLOCH, Aleš (a kol.). *Teorie a praxe tvorby práva*. Praha: ASPI, 2008, s. 116 - 117.

¹⁹ SLÁDEČEK, 2009, s. 47.

1.1.3 Specifické postavení judikatury v právu ČR

Za součást práva je třeba neoddiskutovatelně považovat i judikaturu. Soudní interpretace a aplikace práva má v moderním demokratickém právním státě nezastupitelnou roli. Tzv. soudcovské nalézání práva může jít (dokonce) i proti jazykovému znění samotné právní normy, pak hovoříme o skutečném dotváření práva soudy.²⁰ Můžeme říct, že poznání toho, co je právem, přichází ze soudního rozhodnutí. Možnost obeznámení se s judikaturou českých, zejména vrcholných soudů justiční soustavy, je pro právní profesionály a další adresáty norem v dnešní době již zcela nepostradatelnou záležitostí (např. co do vytváření legitimního očekávání a právní jistoty).

Obecně řečeno, české právní prostředí neuznává soudní rozhodnutí jako formální pramen práva, jako kontinentální typ právní kultury nezná precedenční závaznost soudního rozhodnutí. Jedinou výjimkou jsou pak rozhodnutí tzv. zvláštního kompetenčního senátu (zřízeného dle zákona č. 131/2002 Sb. o rozhodování některých kompetenčních sporů), jež mají zákonem výslovně přiznané precedenční účinky. Charakter závaznosti nálezů Ústavního soudu ČR by si zasloužil samostatné zpracování, jelikož se jedná o poměrně složitou problematiku. Co se však týče judikatury vyšších soudů – ta obecně vzato nemusí být bez normativního významu – bezdůvodné opomenutí rozhodnutí Nejvyššího soudu může mít rysy jurisdikční libovůle.²¹ Tradičně se ovšem hovoří o konceptu *závažnosti judikatury de facto*. Jedná se o koncept velmi problematický, není především jasné, co konkrétně z rozhodnutí má být závazné.

To podstatné ze soudního rozhodnutí bývá shrnuto do tzv. právní věty, kterou můžeme považovat za jakousi kontinentální obdobu *ratio decidendi* anglo-amerického precedentu.²² Problém právních vět spočívá v tom, že ne vždy je rozhodnutí obsahuje a pokud ano, jejich tvůrcem mohou být až tři různé subjekty. Pokud publikace soudního rozhodnutí podléhá speciální proceduře (např. Nejvyšší soud, Nejvyšší správní soud), právní větu tvoří *orgán, který rozhodnutí k publikaci vybírá*. Právní větu ale nemusí tvořit jen soud sám, ale může ji vytvořit i *neoficiální autorita* – redakce časopisu či autor článku s judikaturou apod. V neposlední řadě může jít o *quasi-právní větu*. Jedná se o právní větu, která je pouze vybranou částí z odůvodnění rozhodnutí (Ústavní soud).²³ S právními větami se v právní praxi často zachází jako s právními předpisy, což může vést až k problému tzv. *kaзуistického*

---

²⁰ MELZER, Filip. *Metodologie nalézání práva: úvod do právní argumentace*. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 210 - 211.

²¹ Nález Ústavního soudu ze dne 25. listopadu 1999, sp. zn. III ÚS 470/97

²² KŮHN, Zdeněk. *Aplikace práva ve složitých případech: k úloze právních principů v judikatuře*. Praha: Karolinum, 2002, s. 298.

²³ CVRČEK, František. *Právní informatika*. Praha: Ústav státu a práva, 2010, s. 93.

pozitivismu. Jedná se o nepříliš vhodný stav, kdy zákony jsou nahrazeny právními větami judikátů. Tyto právní věty, interpretovány jazykovým způsobem, jsou namísto zákona užívány jako platné právní normy.²⁴

V poslední době jsme v ČR svědky narůstajícího vlivu soudního rozhodování respektive spíše uvědomování si tohoto fenoménu a vlivu judikatury. Pod pojmem judikatury někdy ale v druhém plánu máme na mysli spíše tzv. *ustálenou judikaturu*, respektive rozhodovací praxi soudů, jež je pro fungování právního systému velmi důležitá. Jak bylo řečeno výše, náš typ kontinentální právní kultury odmítá precedenční závaznost jednotlivého soudního rozhodnutí (vyšších soudů) a relevantní (nikoli však obecně závazné) účinky přičítá jen tzv. ustálené judikatuře.²⁵ Jak však upozorňuje Kühn, *česká situace, kdy jsou zcela zbytečně neustále novelizována a specifikována ustanovení právních předpisů, přestože by někdy byla podobné specifikace schopna (lépe nebo přinejhorším stejně špatně) i soudcovská moc, de facto odnímá soudcovské moci interpretační monopol, neúměrně extenduje sféru legislativní aktivity, posiluje víru v údajně všehšícího zákonodárce a znemožňuje utváření stabilnější judikatury*.²⁶ Vytváření stabilní judikatury je v českých podmínkách problematické, navíc stávající koncepce závaznosti de facto přináší mnohé problémy, zejména co do aplikace právních vět.

1.2 Pojem publikace

Cizí slovo publikace má svůj český ekvivalent ve slově *uveřejnění*. V oboru práva však pojem publikace lze ztotožnit spíše s termínem *vyhlásování*, kterým lze rozumět aktivní zprostředkování obsahu práva adresátům.²⁷ Někdy se také v souvislosti s publikací práva objevuje poněkud starší a v českém právu dnes nepoužívaný termín *promulgace*.²⁸

Dle forem můžeme rozlišovat publikaci oficiální, neoficiální, písemnou, orální a konečně tištěnou a elektronickou. S tím souvisí dělení publikace práva na publikaci ve formálním smyslu a materiálním smyslu. Publikací v prvním smyslu máme na mysli kvalifikovaným způsobem provedené

---

²⁴ KÚHN, Zdeněk, BOBEK, Michal, POLČÁK, Radim (eds). *Judikatura a právní argumentace: teoretické a praktické aspekty práce s judikaturou*. Praha: Auditorium, 2006, s. 120.

²⁵ Tamtéž, s. 25 - 26.

²⁶ KÚHN: *Aplikace práva soudcem...* odst. 448, s. 167.

²⁷ SLÁDEČEK, 2009, s. 91.

²⁸ SCHORM, Vít Alexander. Několik slov o promulgaci aneb jsou české zákony podepisovány, promulgovány a vyhlášovány? In NOVOTNÝ, Oto (ed) *Pocita doc. JUDr. Vladimíru Mikule k 65. narozeninám*. Praha: ASPI, 2002, s. 129. Autor uvádí minimální definici promulgace: *jde o povinný akt blavy státu vyjádřený podpisem pod každým zákonem, následující po schválení zákona parlamentem a předcházející publikaci zákona*. Ke genezi významu pojmu promulgace viz tamtéž. Na matení pojmů publikace a promulgace upozorňuje SLÁDEČEK, 2009, s. 94.

zveřejnění právních předpisů (typicky v zákonem určené oficiální úřední sbírce). Publikací v materiálním smyslu pak rozumíme všechny ostatní dostupné formy a prostředky uveřejňování.²⁹ Může se jevit, že oficiální publikace bude vždy s formálními účinky. V kapitole 2.3.3 ale používám kategorii publikace oficiální s materiálními účinky – jedná se o situaci, kdy publikace právního předpisu nemá stejné účinky jako publikace v úřední sbírce, ale provádějí ji státní orgány. Z hlediska terminologického je jistě správnější vyhradit výraz *vyblášení* nebo *publikace* jen pro právně relevantní sdělení a volit pro sdělení právně irelevantní výraz jiný, kupř. právě *uveřejnění*.³⁰

---

²⁹ SLÁDEČEK, 2009, s. 94.

³⁰ KALOUSEK, Vratislav. Sbíрка zákonů a nařízení. In *Slovník veřejného práva československého*. Svazek IV, Brno: Polygrafia-Rudolf M. Rohrer, 1938, s. 174.

2 Publikace právních předpisů

2.1 Historický přehled

2.1.1 Starověk

Nejstaršímu údobí lidských dějin nebylo vyhlásování právních předpisů – tak jak jej chápeme dnes – vůbec známo. Právo bylo tradováno orálně a teprve postupem doby docházelo k sepisování práva, ke kodifikačnímu úsilí. Jedna z vůbec nejstarších právních památek lidských dějin, mezopotamský Chammurapiho zákoník (18. stol. př. n. l.), byl sepsán s odkazem na boží vůli³¹ a jeho nejzachovalejší text byl nalezen na stéle z hlazeného čediče.³² Oproti tomu ve starověké Číně byly kolem 6. stol. př. n. l. texty norem odlity na železné obřadní trojnožky³³ a jejich písemné vyhlášení tehdy vyvolalo odpor konfuciánských učenců.³⁴

Od časů sepisování práva můžeme také hovořit o jeho uveřejňování, i když to platí i o orální tradici. Jak uvádějí Vítek a Starý, *přínejmenším stejně důležité jako vydávání zákonů a zákoníků bylo i tradování zákoníků a udržování jejich znalosti. V kulturách, kde byly zákony sepisovány, brálo v tomto směru důležitou roli umístování zákoníků na veřejně přístupných místech (Mezopotámie, Řecko) či pořizování jejich opisů, které kolovaly mezi lidmi (Čína), v kulturách, které zákoníky tradovaly orálně, plnil stejnou roli jejich přednes (starší Severané).*³⁵ Oficiální publikace práva tohoto období tak stála na významném prvku práva – tedy jeho veřejnosti,³⁶ jak o tom svědčí např. praxe římského *Zákona dvanácti desek* (5. stol. př. n.l.), který byl veřejně vystaven na *Foru Romanu*, aby každý občan mohl do jejího textu nahlížet.³⁷ Soukromé opisy pak představují fenomén, který se dotýká i současné právní kultury. Naproti tomu oralita práva přetrvala dlouhou dobu zejména v staroseverské právní kultuře, ale i dnes se objevuje v některých právních kulturách.

---

³¹ ANTALÍK, Dalibor. Na příkaz Šamaše: O právu, zákonech a soudnictví starověké Mezopotámie. In ANTALÍK, Dalibor, STARÝ, Jiří, VÍTEK, Tomáš. *Zákon a právo v archaických kulturách*. Praha: Herrmann & synové, 2010, s. 143.

³² Tamtéž.

³³ MARŠÁLEK, Jakub. Vůně ctnosti a zápach trestů: postoj k psanému právu ve starověké Číně In ANTALÍK, Dalibor, STARÝ, Jiří, VÍTEK, Tomáš. *Zákon a právo v archaických kulturách*. Praha: Herrmann & synové, 2010, s. 67.

³⁴ Tamtéž, s. 39.

³⁵ STARÝ, Jiří, VÍTEK, Tomáš. Zákon, právo a spravedlnost v archaickém myšlení. In ANTALÍK, Dalibor, STARÝ, Jiří, VÍTEK, Tomáš. *Zákon a právo v archaických kulturách*. Praha: Herrmann & synové, 2010, s. 17.

³⁶ *Jen zřídka se naproti tomu setkáváme s případy úmyslného utajování zákonů (ač i ty jsou doloženy) a s lhostejností vůči jejich znalosti, neboť ta obvykle vyústila v neblabý stav soudnictví a společenského života vůbec.* Tamtéž.

³⁷ KINCL, Jaromír, URFUS, Valentin, SKŘEJPEK, Michal. *Římské právo*. Praha: C. H. BECK, 1995, s. 15.

2.1.2 Středověk

Ani v období středověku se současné podobě blížíci se publikace právních předpisů nevyskytovala, také nadále existovala i oralita práva.³⁸ V oblasti publikace docházelo spíše k soukromým sebráním práva, příkladem budiž např. brněnská *Knih písarě Jana* (pol. 14. stol). Vynález knihtisku pouze přinesl možnost, nikoliv povinnost tisknout právní předpisy.³⁹ Není bez zajímavosti, že v této době byla vládnoucím jazykem práva latina⁴⁰ a právní předpisy tak nebyly určeny pro obyčejné (nadto negramotné) obyvatelstvo. Oralita práva se projevovala ve dvou rovinách: panovník právní předpisy vyhlášoval ústně a také představa o právu byla tradována z generace na generaci.⁴¹ Na středověké právo působila jeho značná roztržičnost, polycentričnost, nemluvě o principu personality práva⁴² způsobující právní partikularismus. *Právo v té době vznikalo z větší části mimo stát (obyčejové právo) a tehdejší státní útvary v mnohém nepřipomínaly státy dnešní. Také pojem státu brál v představách o tom, co je právo poměrně malou roli.*⁴³

2.1.3 Absolutismus

Vznik prvních oficiálních úředních sbírek právních předpisů se objevuje až s nástupem absolutismu.⁴⁴ V této fázi historického vývoje dochází k příklonu od *materiálního pojetí publikace* k pojetí *formálnímu*. Prvé pojetí mělo za to, že zákony se mají ohlašovat těm, kterých se týkají a to ústně, písemně či jiným způsobem, nevyvolávajícím pochyb o jejich vrchnostenském původu.⁴⁵ Druhé pojetí, které v současné době již drtivě převládlo, naopak staví na speciálním publikačním orgánu – úřední sbírce, prostřednictvím které se právo zprostředkovává všem bez rozdílu.

---

³⁸ Zajímavou praxi orálního práva uváděnou v život na středověkém Islandu lze najít ve FRIEDMAN, David. Vynucování soukromého práva, středověký Island a liberalismus. In ŠÍMA, Josef. *Ekonomie a právo: úvod do logiky společenského jednání*, Praha: Oeconomica, 2004, s. 157 a násl.

³⁹ BOBEK, Michal. Publikace obecně závazných právních předpisů v historickém a srovnávacím pohledu: část I - pohled historický. *Jurisprudence*, 2007, č. 1, s. 15.

⁴⁰ Jazykové problémy spojené s vyhlásováním právních předpisů se historií táhnou jako červená nit, ať už to byla ve středověku latina, v absolutismu němčina či od časů první republiky po dlouhou dobu překládání předpisů (nejen) z češtiny do slovenštiny a naopak. V současnosti lze na jazykové problémy poukázat v souvislosti s právem Evropské unie. (Srov. KŘEPELKA, Filip. *Mnohojazyčnost Evropské unie a její důsledky pro českou právní praxi*. Brno: Masarykova univerzita, 2007. 130 s.)

⁴¹ VOJÁČEK, Ladislav, SCHELLE, Karel, KNOLL, Vilém. *České právní dějiny*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 115.

⁴² ADAMOVÁ, Karolína. *Rozhovory s kocourem Batulem o české právní historii: (stručný nástin kursu českých právních dějin nejen pro chytré kocoury)*. Dobrá Voda u Pelhřimova: Aleš Čeněk, 2000, s. 15.

⁴³ MARŠÁLEK, Pavel. *Právo a společnost*. Praha: Auditorium, 2008, s. 85.

⁴⁴ V. Kindl kritizuje M. Bobka za apodiktické tvrzení, že do zavedení úředních sbírek se v kontinentální Evropě právní předpisy nevyhlášovaly. Kindl má za to, že od kdy přesně datovat počátek vyhlásování (zatím) nelze říci. Viz práce cit. sub. 39 a 51.

⁴⁵ FILIP, Jan, SVATONĚ, Jan, ZIMEK, Josef. *Základy státovědy*. Brno: Masarykova univerzita, 1994, s. 173.

Motivy vzniku oficiálních sbírek jsou na straně panovníka poměrně jasné – efektivita vlády; nehledě na to, že s přijetím skutečně moderních kodifikací v oblasti soukromého práva na rozhraní 18. a 19. století⁴⁶ již nelze bez publikace nadále fungovat.⁴⁷ Dalším podstatným důvodem pro zavedení oficiálních sbírek bylo potlačení právního partikularismu a plurality legislativních center (známé z dob středověku), tedy snaha o centralizaci tvorby a publikace práva.⁴⁸

Za první sbírku zákonů na českém území bývá považována Sbíрка zákonů Marie Terezie (1740), ale zavedení úřední publikace norem je tradičně spojováno až s Josefem II., který zavedl *Sbíрку zákonů justičních* (od roku 1780). Za Leopolda II. pak začala vycházet *Sbíрка zákonů politických* (od roku 1790).⁴⁹ K těmto sbírkám přistoupily ještě provinciální sbírky pro jednotlivé země (pro Moravu a Slezsko byla společná sbírka). Všechny tyto sbírky byly vydávány až do roku 1848.

Všechny doposud uvedené sbírky plnily pouze funkci evidenční,⁵⁰ jelikož do nich byly zařazovány jen normy, které už byly jiným způsobem vyhlášeny.⁵¹ Způsoby prvotního vyhlášení právního předpisu byly různorodé, jednalo se např. o vybubnování nebo přečtení z kazatelny.⁵² V této době tak ještě nelze spolehlivě určit, kdy se stal předpis platným. Mimo uvedené úřední sbírky existovala řada soukromých sbírek právních předpisů, ale ty už byly staršího data - z 18. a počátku 19. století (např. Kropatschkova sbírka).⁵³

Všechny oficiální sbírky byly od roku 1849 nahrazeny dvěma sbírkami: *Říšským zákoníkem* (ř. z.) s celostátní platností a *Zemským zákoníkem* (z.z.), který platil pro jednotlivé země. Zemské publikační prostředky dnes zůstávají nezaslouženě mimo hlavní proud pozornosti,⁵⁴ protože Říšský zákoník se stal výlučným oficiálním pramenem říšských zákonů. Od času jeho založení bylo vyhlášení

---

⁴⁶ OSINA, Petr. Význam kodifikace práva v kontinentální právní kultuře. In GERLOCH, Aleš, MARŠÁLEK, Pavel (eds). *Zákon v kontinentálním právu*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005, s. 195.

⁴⁷ BOBEK, s. 16.

⁴⁸ Tamtéž, s. 19.

⁴⁹ MALÝ, Karel (a kol). *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 2. vydání. Praha: Linde, 1999, s. 154 - 155.

⁵⁰ KALOUSEK, Vratislav. Sbíрка zákonů a nařízení. In *Slovník veřejného práva československého*. Svazek IV. Brno: Polygrafia-Rudolf M. Rohrer, 1938, s. 175.

⁵¹ KINDL, Vladimír. O původně rakouských právních předpisech, které se dnem 28. října 1918 staly součástí československého právního řádu, a o jejich vyhlásování. *Právní fórum*, 2008, č. 8, příloha, s. 8.

⁵² Tamtéž, s. 6.

⁵³ ADAMOVÁ, s. 62.

⁵⁴ KINDL, Vladimír, KRÁLÍK, Lukáš. Slezský zemský zákoník (K některým otázkám publikace právních předpisů na slezském území v letech 1849-1918). In BUBELOVÁ, Kamila (ed). *Pocta Eduardu Vlčkovi k 70. narozeninám*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010, s. 228.

zákona nezbytnou podmínkou jeho účinnosti.⁵⁵ Od doby zavedení říšského zákoníku se také datuje zavedení principu formální publikace na českém území.⁵⁶ Jinými slovy na českém území platil do vydání císařského patentu č. 153/1849 ř. z. princip materiální publikace.⁵⁷

S rokem 1849 je také třeba spojovat prosazení významné koncepce – a to té, že pokud možno všechny celostátní právní předpisy jsou publikovány v jedné oficiální sbírce – jež je někdy nazývána jako koncepce rakouská.⁵⁸ Tento model publikace, kdy jsou ve sbírce publikovány především právní předpisy, přetrval na našem území dodnes.

2.1.4 První republika, druhá světová válka a období komunismu

Výše zmíněné úřední sbírky byly vydávány až do rozpadu rakousko-uherské monarchie, kdy byla zákonem Národního výboru č. 1/1918 Sb. z. a n. zavedena *Sbírka zákonů a nařízení státu československého*.⁵⁹ Zemské zákoníky ovšem u nás vycházely až do konce roku 1928, kdy zanikly v důsledku provedení zákona č. 125/1927 Sb. z. a n. o organizaci politické správy.⁶⁰ Zajímavý je způsob uveřejnění tzv. recepční normy – zákona č. 11/1918 Sb. z. a n., o zřízení samostatného státu československého, který byl značně atypicky vyhlášen ve třech různých zněních a také v různých formách (např. přečtením v divadlech, plakátováním či letákovou formou).⁶¹

Vydávání posledně uvedené sbírky zakrátko nově reglementoval zákon č. 139/1919 Sb. z. a n., jímž se upravuje vyhlásování zákonů a nařízení.⁶² Tato norma stanovila publikační monopol právní nikoli faktický, když stanovila v § 2 in fine, že *zařazení do Sbírky nevylučuje jinakého ještě vyhlášení (v úředních listech, veřejnými vývěskami a pod.), které se snad ze zvláštních důvodů doporučuje*.⁶³ V období let 1918 až 1938 tak mohly být právní předpisy uveřejňovány (krom zákonem stanoveným způsobem

---

⁵⁵ PRAŽÁK, Jiří. Rakouské právo veřejné (1899), s. 17–36 [online]. *muniz.cz*, [cit. 23. října 2011]. Dostupné na <<http://is.muni.cz/do/1499/el/estud/praf/ps09/dlibrary/web/historie.html>>.

⁵⁶ KALOUSEK, s. 175.

⁵⁷ FILIP, Jan. *Ústavní právo České republiky: 1, Základní pojmy a instituty, ústavní základy ČR*. 4. vydání. Brno: Masarykova univerzita, Doplněk, 2003, s. 290.

⁵⁸ Oproti koncepci širokého publikování, tzv. románské. Viz KOŘENSKÝ Jan, CVRČEK František, NOVÁK František. *Juristická a lingvistická analýza právních textů: právněinformatický přístup*. Praha: Academia, 1999, s. 23.

⁵⁹ MALÝ, s. 233.

⁶⁰ KALOUSEK, s. 178.

⁶¹ HORÁK, Ondřej. Empirický zákonodárce: Historie prvního československého zákona z roku 1918. *Dějiny a současnost*, 2008, č. 10, s. 22.

⁶² Kalousek uvádí, že zák. č. 1/1918 Sb. z. a n. vykazoval četné legislativně-technické vady a byl také proto zakrátko nahrazen tímto zákonem. KALOUSEK, s. 176.

⁶³ KALOUSEK, s. 179.

spojujícím jedině s tímto jejich platnost) také i jiným vhodným způsobem, zejména v denním tisku a rozhlase, jakož i v zmiňovaných úředních listech.⁶⁴

Období druhé světové války bylo pro český stát nelehkou dobou nejprve s přechodným obdobím tzv. druhé republiky a posléze teroru nacistů v Protektorátu Čechy a Morava. Právní předpisy německých orgánů, říšského protektora a protektorátních orgánů se publikovaly ve *Sbírce zákonů a nařízení Protektorátu Čechy a Morava*, která v roce 1939 kontinuálně navázala na předchozí československou sbírku zákonů.⁶⁵ Vyhlásování právních předpisů v té době také upravil exilový prezidentský dekret č. 4/1940 Úř.věst.čsl. *Úřední věstník československý* se oproti protektorátní sbírce stal oficiální sbírkou reprezentující nezávislou československou státní moc.⁶⁶ Po skončení války došlo v roce 1945 k přejmenování výše uvedené prvorepublikové sbírky na *Sbírku zákonů a nařízení republiky Československé*.⁶⁷

Únorové události roku 1948 jsou počátkem komunistické nesvobody. Prvním z řady publikačních zákonů vydaný v této době byl zákon č. 214/1948 Sb., o sbírkách zákonů, který přejmenoval dosavadní sbírku na *Sbírku zákonů republiky Československé*. Dalším byl zákon č. 77/1959 Sb. o Sbírce zákonů a Úředním listě, který zavedl *Sbírku zákonů* a po určitých změnách platil poměrně dlouhou dobu.⁶⁸ Posledním z této řady pak byl zákon ČNR č. 3/1969 Sb., o vyhlásování zákonů České národní rady a jiných obecně závazných předpisů České socialistické republiky.

V době komunismu (a částečně to platí také o období druhé světové války) se objevila tendence k neverejnosti práva. Docházelo ke vzniku utajovaných sbírek právních předpisů (jen pro omezený okruh adresátů), anebo nebyly právní předpisy publikovány vůbec; vyhlášení zákona kupř. (pouze) rozhlasem bylo považováno za dostačující.⁶⁹ V souvislosti s tímto je třeba uvést, že v tehdejší českém komunistickém právním řádu docházelo k dvěma výrazným fenoménům. Jedním z nich byla technika nahrazování právních předpisů jinými předpisy; druhým byla technika

---

⁶⁴ KNAPP, s. 238.

⁶⁵ VOJÁČEK, Ladislav, SCHELLE, Karel, KNOLL, Vilém. *České právní dějiny*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 423.

⁶⁶ CVRČEK, František. *Právní informatika*. Praha: Ústav státu a práva, 2010, s. 60.

⁶⁷ Stalo se tak dekretem presidenta republiky č. 19/1945 Sb. z. a n. II, o Sbírce zákonů a nařízení republiky Československé.

⁶⁸ Tento zákon byl modifikován zákonným opatřením předsednictva Národního Shromáždění č. 4/1962 Sb., o vyhlásování zákonů a jiných právních předpisů, jež bylo později novelizováno zákonem č. 164/1968 Sb., kterým se mění předpisy o vyhlásování zákonů a jiných právních předpisů.

⁶⁹ BOBEK, s. 18.

"utajování" platných právních předpisů.⁷⁰ Co se týče první techniky, právní předpisy byly státní mocí nahrazovány politickými normami, které měly nejčastěji formu usnesení sjezdu nebo ústředního výboru komunistické strany.⁷¹ Tyto byly mnohdy závazné pro každého, i když jejich přesné znění nebylo běžně dostupné.⁷² Druhá technika spočívala v principu tzv. *registrace* právních předpisů, kdy ve Sbírce zákonů bylo vydání předpisů pouze oznámeno, přičemž jejich plné znění bylo těžko dostupné. Obě techniky měly jasný cíl – učinit právo neurčitým a neznámým a jeho výkon nepředvídatelným.⁷³

Tato doba je mj. typická vydáváním ohromného množství podzákonných právních předpisů, které nezřídka prováděly zákon nad jeho rámec.⁷⁴ V této souvislosti je třeba uvést, že kvalifikované vyhlášení jako podmínka platnosti se v ústavách přijatých po roce 1945 vztahovala vždy pouze na zákony. Rozšíření této zásady i na prováděcí právní předpisy bylo uplatněno až shora zmíněným zákonem ČNR č. 3/1969 Sb.⁷⁵ Nevalný stav právního řádu, respektive právní kultury za dob komunismu, popisuje spoluautor Ústavy Československé socialistické republiky z roku 1960 Zdeněk Jičínský takto: *Upevňování byrokratického centralistického systému se v legislativní sféře projevovalo rostoucí inflací právních předpisů. V reálné praxi se však právní závaznost těchto předpisů namnoze obracela v protiklad. Nejednou docházelo – mj. i vzhledem ke povaze právních předpisů resp. norem v nich obsažených – ke tomu, že se nerozlišovalo, co je a co není závazné také proto, že nebylo možné zabezpečit efektivní kontrolu nad dodržováním tak velkého, nepřehledného množství právních předpisů.*⁷⁶ Není tedy divu, že s obdobím komunistického nadvládní spojujeme termín *právní nihilismus*⁷⁷ a právě úpadek práva, právního vědomí a celkové právní kultury byl charakteristickým rysem života československé společnosti v 70. a 80. letech minulého století.⁷⁸ Dovolím si tvrdit, že se s tímto celkovým úpadkem role práva ve společnosti vyrovnáváme dodnes.

---

⁷⁰ PRUSÁK, Jozef. Retrospektíva právnej úpravy vyhlasovania právných predpisov: Všeobecne o vyhlasovaní právných predpisov. *Justičná revue*, 1997, č. 12, s. 46.

⁷¹ Tamtéž.

⁷² Tamtéž, s. 47.

⁷³ Tamtéž, s. 46.

⁷⁴ Tamtéž, s. 51 - 52.

⁷⁵ ŠRÁMEK, Aleš, SLUKOVÁ, Helena, SLÁDEČEK, Vladimír. Federální zákon o sbírce zákonů. *Právník*, 1990, č. 10, s. 897 - 898.

⁷⁶ JIČÍNSKÝ, Zdeněk. *Právní myšlení v 60. letech a za normalizace*. Praha: Prospektrum, 1992., s. 177.

⁷⁷ Který působil vedle naivní víry, že přechodem ke komunismu právo úplně odumře. Viz MARŠÁLEK, Pavel. *Právo a společnost*. Praha: Auditorium, 2008, s. 54.

⁷⁸ JIČÍNSKÝ, s. 176.

2.1.5 Pád komunismu a polistopadový vývoj

Závěrem historického nástinu se sluší zmínit právní úpravu vyhlásování předpisů obsaženou v poměrně krátkodechém federálním zákoně č. 131/1989 Sb. o Sbírce zákonů.⁷⁹ Tato publikační norma představuje v rámci vývoje vyhlásování právních předpisů v období komunistického státního režimu nejkomplexnější právní úpravu formální publikace.⁸⁰ Těsně předcházející dnešní právní úpravě a tedy de facto její předobraz je pak zákon č. 545/1992 Sb. o Sbírce zákonů České republiky, který však byl poznamenán neodborným přístupem a spěchem v legislativním procesu.⁸¹

Je nutné zmínit, že polistopadový vývoj v letech 1989 až 1998 znamenal, že právní řád byl de facto nahrazen novým.⁸² Logicky tedy objem legislativy v této době velmi narostl, dokonce se hovoří o tzv. legislativní smršti.⁸³ Uveřejňování práva se v této době také naplno otevřelo komerčním aktivitám a nutno dodat, že v této době českému státu "ujel vlak". Životaschopnost právní praxe a informace o právu tak do dnešních dnů zajišťují soukromé subjekty. Při své rozhodovací činnosti státní orgány používají materiálně publikované právní předpisy, což může přinášet určitá rizika.⁸⁴ Placenou databázi ASPI používají všechna ministerstva, soudy a úřady,⁸⁵ celá právnická obec pracuje s praktickými sešitovými vydáními textu zákona či úplného znění zákona.

2.2 Funkce a účel publikace právních předpisů

2.2.1 Funkce úřední sbírky

V případě funkce publicity právních předpisů můžeme hovořit o funkcích oficiální úřední sbírky. V zásadě lze rozlišovat trojí funkci. *Evidenční funkce* se projevuje v tom, že úřední sbírka je evidencí platného práva a zajišťuje o něm spolehlivý přehled.⁸⁶ Tento fakt má značný význam pro procesně-právní zásadu *iura novit curia*, kdy soud zná právo a existence vnitrostátních právních

---

⁷⁹ V podrobnostech ŠRÁMEK, SLUKOVÁ, SLÁDEČEK, s. 895 - 905.

⁸⁰ PRUSÁK, s. 49.

⁸¹ SLÁDEČEK, Vladimír. K vyhlásování předpisů. In ČEBIŠOVÁ, Taisia (ed). *Vybrané otázky správního práva*. Praha: Karolinum, 2001, s. 68.

⁸² WINTR, Jan. Vliv politických idejí a programů na české zákonodárství v letech 1989-1998. In GERLOCH, Aleš, MARŠÁLEK, Pavel (eds). *Zákon v kontinentálním právu*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005, s. 338.

⁸³ K pojmu viz také GERLOCH, Aleš (a kol.). *Teorie a praxe tvorby práva*. Praha: ASPI, 2008, s. 312.

⁸⁴ SLÁDEČEK, Vladimír. Publikace jako obligatorní stadium tvorby právního předpisu. In GERLOCH, Aleš, KYSELA, Jan (eds). *Tvorba práva v České republice po vstupu do Evropské unie*. Praha: ASPI, 2007, s. 190.

⁸⁵ MÁLKOVÁ, Lenka. Výnosný právní byznys. *Týden*, 2009, č. 19, s. 62.

⁸⁶ FILIP, SVATOŇ, ZIMEK. s. 173.

předpisů se nemusí před soudem nijak dokazovat. *Normotvorná funkce*⁸⁷ - teprve publikací se daný předpis může stát obecně závazným⁸⁸ a může tak někoho vázat.⁸⁹ Lze říci, že náležitá publikace je *condicio sine qua non* platnosti právního předpisu.⁹⁰ Normotvorná funkce také souvisí s poměrně moderním rozlišováním tzv. formální a materiální právní síly právního předpisu, tedy rozlišování kategorií platnosti a účinnosti.⁹¹ Poslední, ale nikoli co do významu, je *funkce informační*.⁹² Ta se projevuje v tom, že úřední sbírka má zajišťovat informaci o platném právu. Důsledkem této funkce je, že se nikdo nemůže odvolávat na to, že právní předpis nezná.

2.2.2 Neznalost zákona neomlouvá

S posledně uvedenou funkcí úřední sbírky souvisí latinsky vyjádřená právní zásada *ignorantia legis non excusat*. Jde o právní konstrukci, jež umožňuje fungování (vynucování) práva ve společnosti. Podle této zásady předpis, který byl řádně vyhlášen v úřední sbírce, je považován za obecně známý a pokud danému subjektu nebyl znám, přičítá se mu to k tíži.⁹³ Z povahy věci jde tedy spíše o jakousi domněnku, nelze totiž reálně očekávat, že každý bude znát všechny své právní povinnosti. Podstatná je tedy existence možnosti se s těmito povinnostmi seznámit. K této zásadě Ústavní soud poměrně lakonicky postuluje, že tato zásada v českém právu platí a je běžně používána.⁹⁴

V právu ČR tento princip výslovně zakotven není. Znal jej však dříve Obecný zákoník občanský z roku 1811, který v § 2 uváděl: *Jakmile byl zákon řádně vyhlášen, nemůže se nikdo omlouvat, že mu nebyl znám*. Nelze ovšem dovozovat, že tento pro právo důležitý princip nemá v současném platném právu oporu. Normativní oporu pro platnost tohoto principu lze odvodit z požadavku na

---

⁸⁷ Nazývána také někdy jako funkce *kreační*.

⁸⁸ Obecnou závaznost je však třeba chápat jako implicitní definiční znak právního předpisu. Viz KNAPP, s. 22.

⁸⁹ Vlivem neblahé české parlamentní praxe však někdy může docházet k tomu, že zákon nabude účinnosti dříve než samotné platnosti. Což je ovšem v naprostém rozporu se zásadou veřejnosti práva. Viz GERLOCH, 2008, s. 241 - 242. Jako *paradoxní situaci* tento stav označuje Z. Šín (ŠÍN, Zbyněk. *Tvorba práva: pravidla, metodika, technika*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 10).

⁹⁰ VEČEŘA, Miloš. Platnost nejen jako právně normativní existence. In GERLOCH, Aleš (ed) *Teoretické problémy práva na prahu 21. století: pocta ke 75. narozeninám prof. JUDr. Jiřího Boguszaka*. Praha: Karolinum, 2002, s. 61.

⁹¹ FILIP, Jan. *Ústavní právo České republiky: 1, Základní pojmy a instituty, ústavní základy ČR*. 4. vydání. Brno: Masarykova univerzita, Doplněk, 2003, s. 292 - 293.

⁹² Nazývána také někdy jako funkce *kommunikační*.

⁹³ BOBEK, s. 17.

⁹⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 17. prosince 1997, sp. zn. Pl. ÚS 33/97

publikaci práva obsaženého v čl. 52 Ústavy ČR – jestliže byla norma vyhlášena, je nezbytné její dodržování vyžadovat.⁹⁵

S příklonem k tzv. formálnímu pojetí publikace právních předpisů, který nastal v období absolutismu, se s ohledem na dnešní množství publikovaných předpisů stává konstrukce o obecné známosti předpisu spíše fikcí.⁹⁶

2.2.3 Veřejnost práva

Účel publikace pak je třeba sledovat v naplnění zásady veřejnosti práva. Na tuto zásadu existují odlišné názory. Podle některých autorů znamená, že *právní předpis nemůže nabýt účinnosti dříve, než je vyhlášen způsobem stanoveným zákonem a tím je umožněna jeho obecná znalost.*⁹⁷ Jsem toho názoru, že mnohem příhodnější je definice Sládečkova, který zásadu veřejnosti práva chápe jako *(bezproblémovou) přístupnost práva veřejnosti vůbec.*⁹⁸

Pro zásadu veřejnosti práva platí, že je stěžejní podstatou moderního demokratického právního státu (založenou na principu rovnosti a právní jistoty)⁹⁹ ač není výslovně v právním řádu vyjádřena.¹⁰⁰ V souvislosti s veřejností práva je potřeba poukázat na to, že ne vždy byla v historii veřejnost práva věcí samozřejmou.

Ústavní soud ČR ve známém nálezu řešícím ústavnost tzv. legislativních přílepků (jezdců) upozorňuje na německou právní vědu a její kritiku tzv. utajených zákonů, které jsou výsledkem nesouvisajících poslaneckých pozměňovacích návrhů, jež se nepromítají do názvu zákona.¹⁰¹ O takto "skryté" změně zákona se lze de facto seznámit jen obtížně. Jedná se tedy podle mého soudu spíše o *skryté zákonodárství*, které je ovšem českému prostředí dobře známé, k přehlednosti právního řádu zrovna nepřispívá a v konečném důsledku tak může jít skutečně o útok na veřejnost práva. Toto

---

⁹⁵ TRYZNA, Jan. *Právní principy a právní argumentace: k vlivu právních principů na právní argumentaci při aplikaci práva*. Praha: Auditorium, 2010, s. 205 a 211.

⁹⁶ BOBEK, s. 13.

⁹⁷ ŠÍN, s. 10, stejně tak KNAPP, s. 236.

⁹⁸ SLÁDEČEK, 2001, s. 60.

⁹⁹ SLÁDEČEK, 2007, s. 189.

¹⁰⁰ KNAPP, s. 236.

¹⁰¹ Nález Ústavního soudu ze dne 15. února 2007, sp. zn. Pl. ÚS 77/06, bod 54

ukrývání práva je třeba odlišit od utajování práva, praktikované především za komunistického režimu,¹⁰² jak bylo popsáno v kapitole 2.1.4.

Co do veřejnosti práva je právě vyhlášení předpisu v oficiální sbírce předpokladem jeho široké dostupnosti. Současná publikační norma (zákon č. 309/1999 Sb. o Sbírce zákonů a Sbírce mezinárodních smluv) také stanoví ve svém § 13 povinnost krajů, hl. města Prahy, obcí, městských obvodů a městských částí územně členěných statutárních měst umožnit v pracovních dnech každému (bezplatně) nahlížení do Sbírky zákonů.¹⁰³ Jde o tradiční povinnost obcí, která je v našem právu přítomna od roku 1849.¹⁰⁴

2.3 Současné oficiální formy publikace právních předpisů

2.3.1 Sbírka zákonů

Sbírka zákonů je nejdůležitějším publikačním prostředkem.¹⁰⁵ Postavení tohoto zvláštního publikačního orgánu¹⁰⁶ je upraveno publikační normou (zákon č. 309/1999 Sb. o Sbírce zákonů a Sbírce mezinárodních smluv, ve znění pozdějších předpisů).¹⁰⁷ Samotná problematika Sbírky zákonů je mimořádně rozsáhlá, zaměřím se proto pouze na některé aspekty: princip registrace, tzv. republikaci a uveřejňování nálezů Ústavního soudu ve Sbírce zákonů.

K současnému stavu právní úpravy Sbírky zákonů nevedla snadná cesta. I když tato kapitola pojednává o současných formách publikace, nelze se vyhnout drobnému exkurzu do dřívější právní úpravy. Dřívější normy totiž rozlišovaly předpisy, které se ve Sbírce vyhlášovaly plným zněním a

---

¹⁰² Jehož důsledky přetrvávají dodnes a i v současnosti se lze s tendencemi ukrývání práva setkat, viz kapitolu 2.3.1.

¹⁰³ Tato zákonná povinnost se v nedávné době stala předmětem televizní reportáže. Zvláště pro malé obce se údajně finančně (hovoří se o nákladech 10.000,-Kč ročně) ale i z kapacitních důvodů (kde skladovat množství částek Sbírky zákonů) stává tato povinnost přítěžující, nehledě na to, že občané možnosti nahlédnutí do příslušných částek Sbírky zákonů využívají v míře jen velmi malé. Nový výklad Ministerstva vnitra ČR (zřejmě jde o Stanovisko odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra č. 48/2009 dostupné v systému ASPI pod identifikačním číslem „LIT37593CZ“) však má za to, že k naplnění zákonné dikce postačí pouhé zpřístupnění oficiálních internetových stránek ministerstva, kde se nalézá elektronická podoba sbírky (ta však není závazná). Reportáž je dostupná z <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/211411000101026/obsah/175669-drahe-papirovani/>. Takový postup je značně problematický. I když je určitá povinnost pro orgán zatěžující, automaticky to neznamená, že by tuto zákonnou povinnost neměl řádně plnit; nadto interpretace Ministerstva vnitra je pak velmi volná a ve výsledku má stejné důsledky jako pouhé zpřístupnění internetu, nikoli autentického znění práva v tištěné Sbírce zákonů.

¹⁰⁴ FILIP, s. 294.

¹⁰⁵ OSINA, Petr. Publikace právních předpisů v ČR [online]. *Veřejná správa*, 2001, č. 1-2. Dostupné na <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/s/2001/0001/konz3.html>.

¹⁰⁶ FILIP, SVATONĚ, ZIMEK, s. 173.

¹⁰⁷ FILIP, s. 289 - 290 hovoří o *publikačním právu* ČR, jež je tvořeno zmiňovanou publikační normou, zákonem o krajích (z. č. 129/2000 Sb.), zákonem o obcích (z. č. 128/2000) a zákonem o ústavním soudu (z. č. 182/1993 Sb.).

předpisy, které se toliko oznamovaly, respektive registrovaly. Tzv. registrace znamenala *pouhé zveřejnění oznámení o vydání právního předpisu*.¹⁰⁸ Registrované předpisy přinášely (a přinášejí) nejen jeden problém. Jedná se o socialistický relikv, jehož přetrvání do dob polistopadových lze označit jako *neospravedlivý optimismus*.¹⁰⁹ Institut registrovaných předpisů do českého práva zavedlo zákonné opatření předsednictva Národního shromáždění č. 4/1962 Sb., o vyhlásování zákonů a jiných právních předpisů. Režim registrovaných předpisů porušoval princip veřejnosti práva a neustále hrozil nárůstem utajené tvorby práva, protože textace těchto předpisů nebyla vždy a už vůbec ne snadno dostupná (a to ani pro legislativní orgány).¹¹⁰ S odstupem času je tento způsob publikace hodnocen jako historicky nejhorší.¹¹¹ Spolehlivější zabezpečení dostupnosti registrovaných předpisů a nastavení situací, za kterých lze tyto předpisy tímto způsobem uveřejňovat, později zavedl zákon č. 131/1989 Sb., který také zrušil předpisy registrované do 31. 12. 1968 (ovšem zbývající ponechal v platnosti).¹¹² Na tomto místě je proto potřeba upozornit, že současná publikační norma zná pouze vyhlásování právních předpisů uveřejněním jejich plného znění. Z normativního hlediska je tak existence registrovaných předpisů od roku 2000 v našem právu vyloučena, přesto se ovšem ve Sbírce zákonů objevují stále,¹¹³ byť v omezeném počtu (v letech 2004 až 2007 šlo zhruba o tři desítky registrovaných norem).¹¹⁴

Problémem, jenž souvisí s uveřejňováním předpisů jejich plným zněním, je tzv. *republikace*. Jedná se o situaci, kdy dojde k vyhlášení úplného znění právního předpisu po provedené novelizaci (novelizacích).¹¹⁵ V případě zákonů je k vydání jeho úplného znění vždy příslušným zákonem zmocněn předseda vlády. Tradičně se hovoří o tzv. republikační vyhlášce¹¹⁶, která však má pouze informativní charakter a jejím prostřednictvím nelze měnit dosavadní zákonnou úpravu nebo napravovat tiskové chyby.¹¹⁷ Toto úplné znění je tedy pouze legislativní pomůckou,¹¹⁸ i když vychází

---

¹⁰⁸ SLÁDEČEK, Vladimír. In SLÁDEČEK, Vladimír, MIKULE, Vladimír, SYLOVÁ, Jindřiška. *Ústava České republiky: Komentář*. Praha: C. H. BECK, 2007, s. 390 (čl. 52 Ústavy).

¹⁰⁹ PRUSÁK, s. 48.

¹¹⁰ KOŘENSKÝ, CVRČEK, NOVÁK, s. 28 a s. 144.

¹¹¹ Tamtéž, s. 26.

¹¹² ŠRÁMEK, SLUKOVÁ, SLÁDEČEK, s. 898 a s. 904.

¹¹³ V komentáři k Ústavě (viz citaci sub 108) není ovšem tato skutečnost reflektována.

¹¹⁴ CVRČEK, s. 62 a 251.

¹¹⁵ SLÁDEČEK, 2009, s. 95.

¹¹⁶ KNAPP, Viktor. *Teoretické problémy tvorby československého práva*. Praha: Academia, 1983, s. 170.

¹¹⁷ RYBA, J. Zamyšlení nad právní povahou republikací. *Právo a zaměstnání*, 1996, č. 9, s. 18.

¹¹⁸ KOŘENSKÝ, CVRČEK, NOVÁK, s. 166.

ve Sbírce zákonů, což vede k tomu, že se s ním jako se zákonem často v praxi nesprávně nakládá.¹¹⁹ Úplné znění navíc není právně závazné a soudce jejím textem není při rozhodování vázán. Problémem také je, že jen několik novelizací zákona může způsobit několika různých verzí úplných znění. Neoficiální (soukromé) publikace úplných znění jsou tak nutně amatérskými pokusy¹²⁰ (i když v dobrém slova smyslu). Vydávání oficiálních úplných znění není častým jevem, což vede k tomu, že právní praxe je nucena pracovat s neoficiálními.¹²¹

Styčnou plochou mezi dvěma oddělenými částmi této práce¹²² se pak může jevit uveřejňování nálezů Ústavního soudu ve Sbírce zákonů. Jde o relativně specifický jev,¹²³ přičemž v podrobnostech je třeba odkázat na § 57 zákona č. 182/1993 Sb. o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, který vyjmenovává nálezy, jež mají být ve Sbírce zákonů publikovány. Typicky se jedná o nález, kterým Ústavní soud derogoval právní předpis. Takový nález je projevem soudní kontroly ústavnosti a někdy se proto v této souvislosti hovoří o Ústavním soudu jako o tzv. negativním zákonodárci. V tomto případě až publikace tohoto normativního aktu (zrušujícího nálezu)¹²⁴ ve Sbírce zákonů vede k jeho vykonatelnosti, přičemž bývá pravidlem, že Ústavní soud v rozhodnutí dobu vykonatelnosti oddaluje.¹²⁵ U těchto nálezů publikovaných ve Sbírce zákonů postačuje, že je publikován pouze výrok, odůvodnění bývá kráceno. Podoba těchto nálezů se tak obsahově liší od nálezů publikovaných ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu, nadto nebývají publikována odlišná stanoviska.¹²⁶

2.3.2 Úřední věstník Evropské unie

Přistoupením ČR do Evropské unie (přesněji Evropského společenství) se ke dni 1. května 2004 staly pro český stát a jeho orgány (ale v některých případech také pro soukromé fyzické a právnické osoby) závazné právní akty EU. Právo evropské unie masivně interferuje do vnitrostátního práva¹²⁷ a tradičně se dělí na právo primární a sekundární. Prvým se rozumějí tzv. zakládací smlouvy

---

¹¹⁹ FILIP, s. 292.

¹²⁰ KNAPP, s. 273.

¹²¹ CVRČEK, s. 70.

¹²² Tedy kapitolou 2 věnující se publikaci právních předpisů a kapitolou 3 zabývající se publikací judikatury.

¹²³ SLÁDEČEK, 2001, s. 80.

¹²⁴ ZOULÍK, František. Soudcovské právo. In GERLOCH, Aleš (ed) *Teoretické problémy práva na prahu 21. století: pocta k 75. narozeninám prof. JUDr. Jiřího Boguszaka*. Praha: Karolinum, 2002, s. 97.

¹²⁵ V parafrázi na právní předpisy lze tedy cum grano salis hovořit o quasi-legisvakanční lhůtě.

¹²⁶ WAGNEROVÁ, Eliška (et al), *Zákon o Ústavním soudu s komentářem*. Praha: ASPI, 2007, (§ 57).

¹²⁷ ŠIŠKOVÁ, Naděžda, STEHLÍK, Václav. *Evropské právo 1: Ústavní základy Evropské unie*. Praha: Linde, 2007, s. 75.

a smlouvy o přistoupení dalších států, a tyto jsou publikovány ve Sbírce mezinárodních smluv.¹²⁸ Druhým jsou pak zejména nařízení (jež lze přirovnat ve vnitrostátním právu k zákonům)¹²⁹ a směrnice, které jsou publikovány v Úředním věstníku EU. Tato sbírka je oficiální publikační platformou předpisů EU, vychází denně ve všech jazycích členských států.¹³⁰ Její vydávání zajišťuje Úřad pro úřední tisky EU. Formální publikaci tohoto práva tak upravuje a zajišťuje samo právo EU, respektive EU jako taková.¹³¹

V případě ČR vznikl problém s řádným vyhlášením unijní legislativy, jež časově předcházela vstupu do EU. Tyto předpisy totiž měly být přeloženy a vydány ve zvláštním vydání Úředního věstníku, což se však v řadě případů nestalo¹³² a tak měsíce i roky po přistoupení neexistovaly oficiální verze právních předpisů EU.¹³³ Situace se dostala až k ESD, který v kauze *Skoma-Lux, s.r.o. vs. Celní ředitelství Olomouc* judikoval, že při absenci vyhlášení v jazyce členského státu nelze v tomto státě uplatňovat toto nevyhlášené nařízení proti jednotlivcům.¹³⁴

Ve vztahu k naplnění zásady veřejnosti práva Evropské unie, které v ČR platí vedle práva vnitrostátního, je třeba zmínit, že dostupnost Úředního věstníku EU upravuje publikační norma.¹³⁵ Ta stanoví, že *kraje a hlavní město Praha jsou povinny umožnit v pracovních dnech každému nablížení do Úředního věstníku Evropské unie.*¹³⁶ Z toho plyne, že je zde diskrepance mezi dostupností Sbírky zákonů a Úředního věstníku EU, což některé vede k názoru, že dochází k porušení principu ekvivalence, neboť je Úřední věstník dostupnější za podstatně obtížnějších podmínek než Sbírka zákonů.¹³⁷

---

¹²⁸ Sbírka SbMS částka 15 z roku 2004 obsahovala na více jak 8000 stranách nejdůležitější předpisy primárního práva. KÚHN, BOBEK, POLČÁK, s. 75.

¹²⁹ TÝČ, Vladimír. *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 6. vydání. Praha: Leges, 2010, s. 79.

¹³⁰ ŠAVELKA, Jaromír (et al). *Právní informační systémy*. Brno: Tribun EU, 2011, s. 29.

¹³¹ SLÁDEČEK, 2007, s. 196.

¹³² GERLOCH, 2008, s. 293.

¹³³ BOBEK, Michal. K absenci řádného vyhlášení komunitární legislativy v jazycích nových členských států. *Soudní rozhledy*, 2006, č. 12, s. 449.

¹³⁴ Rozsudek ze dne 11. prosince 2007, *Skoma-Lux, s. r. o. proti Celnímu ředitelství Olomouc*, C-161/06, bod 51

¹³⁵ Resp. je upravila jedna z novel tohoto zákona, zákon č. 380/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁶ Srov. se závěrem kap 2.2 této práce. Zákonodárce k zavedení omezeného počtu subjektů povinných zpřístupnit papírový Věstník vedly finanční důvody - roční předplatné vyjde na 1000 Eur (důvodová zpráva k zákonu č. 380/2005 Sb, dostupná v systému ASPI pod identifikačním číslem „LIT34702CZ“).

¹³⁷ PETR, Michal. *K účinkům nařízení ES v České republice* [online]. [ipravnik.cz](http://www.ipravnik.cz), 20. července 2005 [cit. 20. listopadu 2011]. Dostupné na <http://www.ipravnik.cz/cz/clanky/pravo-evropske-a-mezinarodni/art_3783/k-ucinkum-narizeni-es-v-ceske-republice.aspx>.

2.3.3 Další formy

Význam mají i jiné oficiální publikační prostředky,¹³⁸ než kterým byl v této práci dosud věnován prostor. Jedná se např. o Věstník vlády, Věstníky pro kraje a obce nebo tzv. resortní věstníky.^{139, 140} Pro tyto ale platí, že v nich (snad) nedochází k publikaci právních předpisů s celostátní účinností,¹⁴¹ proto jim nebude věnována další pozornost.

Z hlediska oficiální publikace na internetu, která má však povahu toliko materiální, má význam stejnopis Sbírky zákonů¹⁴² a Portál veřejné správy.¹⁴³ Oba projekty provozuje Ministerstvo vnitra a oba mají své slabiny. Stejnopis Sbírky zákonů publikační norma explicitně nepovažuje za Sbírku zákonů (§ 12), tedy stanoví její právní nezávaznost. Stejnopis je de facto databáze jednotlivých částek Sbírky ve formátu pdf. Nezávaznou povahu má také Portál veřejné správy, který navíc přebírá předpisy ze systému ASPI.¹⁴⁴ Oba projekty umožňují jen zcela primitivní vyhledávání,¹⁴⁵ což některé vede k názoru (vztahujícímu se především ke stejnopisu), že český stát *sice právní předpisy veřejně prezentuje, ale vyhledávání v nich je natolik obtížné, že smysl prezentace se vlastně vytrácí.*¹⁴⁶

V rovině evropského práva je třeba zmínit elektronickou verzi Úředního věstníku, která má obdobně jako výše uvedené formy publikace pouze informativní charakter.¹⁴⁷

2.4 Současné neoficiální formy publikace právních předpisů

Na konci kapitoly 2.1.5 již byly některé neoficiální (soukromé) formy publikace právních textů zmíněny. Soukromá publikace může mít komerční i nekomerční charakter. Jedná se o publikaci

---

¹³⁸ FILIP, s. 293.

¹³⁹ Jedná se např. o Finanční zpravodaj Ministerstva Financí.

¹⁴⁰ Problematikou publikace aktů, které stanovují povinnosti, v resortních věstnících se opakovaně zabýval Ústavní soud. Viz např. náleží Ústavního soudu ze dne 4. března 1997, sp. zn. I. ÚS 107/95, náleží Ústavního soudu ze dne 13. srpna 1997, sp. zn. IV. ÚS 167/97 nebo náleží Ústavního soudu ze dne 28. května 2003, sp. zn. I. ÚS 472/01.

¹⁴¹ V Cenovém věstníku Ministerstva Financí však jsou publikovány tzv. cenové výměry. Srov. k tomu usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 6. srpna 2010, sp. zn. 2 Ao 3/2010-55, ve kterém tento soud obsáhle rekapituluje dosavadní judikaturu Ústavního soudu ke charakteru cenových výměrů a dospívá k závěru, že tyto jsou právními předpisy.

¹⁴² <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

¹⁴³ <http://portal.gov.cz/>

¹⁴⁴ ŠAVELKA, s. 206. Dochází tu tedy k zajímavému propojení oficiální publikace a neoficiální (soukromé) publikace.

¹⁴⁵ V březnu 2012 navíc Portál veřejné správy změnil podobu, zřejmě z důvodů nevyjasněných licenčních a softwarových práv mezi Ministerstvem vnitra a zprostředkovatelskou společností. Po určité době portál vůbec nefungoval a jeho současná podoba po mém soudu přináší ještě méně kvalitní vyhledávání v právních předpisech.

¹⁴⁶ CVRČEK, s. 80.

¹⁴⁷ Viz <http://eur-lex.europa.eu/cs/index.htm>

prostřednictvím denního tisku, časopisů či brožur.¹⁴⁸ Může jít také o různá sešitová nebo knižní vydání zákonů, přičemž různých edicí již dnes existuje nepřehledné množství. Specifické postavení zaujímá komentářová literatura,¹⁴⁹ jež je ve své podstatě spojením publikace zákona a judikatury vztahující se k němu. Významné jsou také různé databáze (přesněji právní informační systémy), ať už zmiňovaný systém ASPI nebo např. LexDATA a LexGalaxy. Široká je také paleta internetových stránek sloužících k uveřejňování textů zákonů. Neoficiální publikace probíhá živelným způsobem a není mou snahou postihnout tento fenomén v celé jeho šíři či snad podat vyčerpávající seznam všech forem soukromé publikace.

---

¹⁴⁸ SLÁDEČEK, Vladimír. In SLÁDEČEK, Vladimír, MIKULE, Vladimír, SYLOVÁ, Jindřiška. *Ústava České republiky: Komentář*. Praha: C. H. BECK, 2007, s. 391 (čl. 52 Ústavy).

¹⁴⁹ Komentáře nebo poznámková vydání s judikaturou.

3 Publikace judikatury

3.1 Historický přehled publikace judikatury

3.1.1 Starověk

V kapitole 2.1.1 byla zmíněna jedna z nejstarších právních památek – Chammurapiho zákoník (18. stol. př.n.l.). V souvislosti s touto kapitolou lze poukázat na to, že tento kodex byl aplikován tehdejšími soudy mnohdy oproti své výslovné textaci (lze hovořit o judikování *contra legem*) – drakonické tresty, jím výslovně stanovené, nahrazovala justice pokutami.¹⁵⁰ Je tedy patrné, že již v archaických dobách docházelo k tomu, že textová podoba práva se lišila od toho, co bylo v praxi aplikováno. Ve starověkém Řecku bylo oproti tomu soudní rozhodování svázáno psanými zákony i nepsanými zvyklostmi a soudy mohly právo dotvářet jen tehdy, když byla situace naprosto nejasná nebo na ni zákony nepamatovaly.¹⁵¹ Lze uzavřít, že pokud tedy ve starověku docházelo k soudcovské tvorbě práva, soudní rozhodnutí bylo zpravidla sdělováno pouze orálně a neodůvodňovalo se.

3.1.2 Středověk

Charakteristickým rysem středověkého práva, jako bylo stručně nastíněno v kapitole 2.1.2, je používání iracionálních důkazních prostředků v řízení před soudy, tzv. ordálů, na základě kterých měl Bůh rozhodnout kdo je vinen a kdo ne.¹⁵² Lze tedy spatřovat odůvodňování soudních rozhodnutí v prostém odkazu na boží vůli. Také rozlišování mezi civilním a trestním řízením se teprve postupně diferencovalo. Pro raně středověké období českého státu je typickým orgánem roztržité soudní soustavy zemský soud, který v individuálních věcech vypracovával tzv. nález, který byl stranám přečten a posléze zapsán do zemských desek.¹⁵³ Středověké soudní nálezy byly významné tím, že se nezřídka stávaly podkladem pro budoucí kodifikační práce.¹⁵⁴ Již zmiňovaná Kniha písaře Jana zachycovala právní praxi brněnského městského soudu.¹⁵⁵ V této době také vznikala soukromá sebrání práva advokáty, první neoficiální sepsání judikatury.¹⁵⁶ Zatímco kupř. v Anglii se do 15.

---

¹⁵⁰ ANTALÍK, s. 153.

¹⁵¹ VÍTEK, Tomáš. Pojetí zákona v archaickém Řecku. In ANTALÍK, Dalibor, STARÝ, Jiří, VÍTEK, Tomáš. *Zákon a právo v archaických kulturách*. Praha: Herrmann & synové, 2010, s. 282.

¹⁵² MALÝ, s. 97.

¹⁵³ Tamtéž, s. 100.

¹⁵⁴ Tamtéž, s. 82.

¹⁵⁵ Tamtéž, s. 83.

¹⁵⁶ BOBEK, Michal. O odůvodňování soudních rozhodnutí. *Právní rozhledy*, 2010, č. 6, s. 205.

století datují sbírky soudních rozhodnutí,¹⁵⁷ u nás lze hovořit o soudních sbírkách a tudíž o publikaci judikatury až o několik století později.

3.1.3 Absolutismus

Existenci písemně zachycených soudních rozhodnutí lze spatřovat až s povinností soudů svá rozhodnutí odůvodňovat.¹⁵⁸ Centralistické snahy absolutistických panovníků v oblasti práva popsané v kapitole 2.1.3 se také promítly do zbyrokratizování práce soudů. Jednostupňovost soudního řízení s ústností a okamžitým výkonem spravedlnosti, tak charakteristické pro středověk, ustupují do pozadí. Pro tehdejší představy o právu však platí fikce o všeobsažnosti zákona, promítnutá do velkých kodifikací té doby, přičemž postavení soudce je pak charakterizováno tezí o "ústech zákonodárce". Proto později vzniknuvší rakousko-uherská monarchie publikování judikatury nepřikládala velkou váhu a vznik sbírek soudních rozhodnutí je spojován s iniciativou soukromých osob.¹⁵⁹ Od roku 1853 je tak vydávána sbírka civilně-právních rozhodnutí sestavovaná von Glunkem, od roku 1869 pak obdobná sbírka trojice Glaser-Unger-Walther a od roku 1876 pak i sbírka rozhodnutí rakouského správního soudního dvora editovaná von Budwinským.¹⁶⁰

3.1.4 První republika, druhá světová válka a období komunismu

Na rakouskou tradici vydávání sbírek soudních rozhodnutí navázala i prvorepubliková praxe. Kontinuitu lze spatřovat také v polooficiálnosti těchto sbírek, protože tyto nebyly vydávány ani státy či soudy, ale pořádaly je soukromé osoby, které ovšem byly určitým způsobem spjaté se soudní institucí. Od roku 1919 byla vydávána *Sbírka rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ve věcech civilních*, kterou uspořádal F. Vážný a od roku 1918 *Sbírka nálezů Nejvyššího správního soudu Československé republiky* pořádaná J.V. Bohuslavem.¹⁶¹ V oblasti zvláštního správního soudnictví za první republiky¹⁶² pak byla vydávána Koschinova sbírka rozhodnutí volebního soudu.¹⁶³ Vážného i Bohuslavova sbírka požívají i dnes velké úcty a současná soudní rozhodnutí z nich občas citují.¹⁶⁴

---

¹⁵⁷ FILIP, s. 293.

¹⁵⁸ BOBEK: O odůvodňování..., s. 205.

¹⁵⁹ KŮHN, Zdeněk, BAŇOUCH, Hynek. O publikaci a citaci judikatury aneb proč je někdy judikatura jako císařovy nové šaty. *Právní rozhledy*, 2005, č. 13, s. 485.

¹⁶⁰ BOBEK, Michal. Úvahy o uveřejňování soudních rozhodnutí. *Právní rozhledy*, 2010, č. 11, s. 397.

¹⁶¹ CVRČEK, s. 67.

¹⁶² SLÁDEČEK, Vladimír, TOMOSZKOVÁ, Veronika (et al). *Správní soudnictví v České republice a ve vybraných státech Evropy*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 32.

¹⁶³ FILIP, s. 293.

¹⁶⁴ Tamtéž, s. 66.

Nelze také zapomínat na časopisecké publikování judikatury, které zajišťoval respektovaný časopis Právník nebo Časopis pro právní a státní vědu.

Zmíněné sbírky byly vydávány až do roku 1948, kdy byla nezávislá publikace judikatury násilně přerušena komunistickým pučem. Uvedené sbírky přestaly vycházet, ze stránek Právníka judikatura zmizela, aby se tam už nikdy nevrátila.¹⁶⁵ Komunistická moc dala vzniknout jediné oficiální sbírce na centrální úrovni, jež nesla název *Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek*.¹⁶⁶ Sbírkou se stala politickým orgánem, jenž měl hlásat především "správná" rozhodnutí, která byla v rámci připomínkovacího procesu filtrována ministerstvy, centrálními správními úřady, právními fakultami a prokuraturou. Zároveň takto vybraná rozhodnutí byla de facto normativně postavena na roveň právním předpisům a lze tak říci o publikaci judikatury v této době to, že se svou podstatou fungování přiblížila publikaci právních předpisů.¹⁶⁷ Lze uzavřít, že v období komunismu došlo k úpadku publikování judikatury a soudy se staly (jen) dobře fungující součástí totalitárního systému.¹⁶⁸

3.1.5 Pád komunismu a polistopadový vývoj

Po roce 1989 dochází k návratu k přetřžené tradici v publikování judikatury jen pozvolna. V této době počaly v ČR vycházet nové právní časopisy, na jejichž stránkách byla publikována judikatura, soukromá nakladatelství vydávala různé přehledy judikatury, soudní rozhodnutí začala být zapracovávána i do právních informačních systémů. Vrcholné soudy vydávají oficiální sbírky a přikračují k publikaci rozhodnutí na internetu. Judikatura (avšak ne všechna) se stala širěji dostupnou.

3.2 Publikace judikatury a její funkce

3.2.1 Publikace judikatury obecně

Skutečnost, že výstupy činnosti soudní moci mají být pro všechny veřejně přístupné, se snad brzy stane jen málo popíraným faktem. Ústava ČR v čl. 96 odst. 2 stanoví, že rozsudek se vždy vyhláší veřejně. Písemné vyhotovení rozhodnutí soudu je pak odrazem toho, co bylo ústně vyhlášeno.¹⁶⁹ Zdánlivě jednoduché ústavní pravidlo však přináší výkladové problémy. *Rozsudkem* je

---

¹⁶⁵ KÚHN, BOBEK, POLČÁK, s. 134.

¹⁶⁶ Tamtéž.

¹⁶⁷ BOBEK: Úvahy..., s. 398.

¹⁶⁸ KÚHN, Zdeněk. *Aplikace práva soudcem v éře středoevropského komunismu a transformace: Analýza příčin postkomunistické právní krize*. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 33.

¹⁶⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 30. března 2010, sp. zn. Pl. ÚS 2/10, bod 44

zřejmě třeba chápat jakékoliv soudní rozhodnutí; pod obsahem sousloví *vyhlášen veřejně* pak lze mít za to, že požadavek vyhlášení rozsudku v soudní síni – za možné účasti veřejnosti – je již dnes překonán. Lépe požadavku veřejného vyhlášení odpovídá (též podle judikatury ESLP) např. uložení rozhodnutí ve veřejně přístupném registru soudních rozhodnutí.¹⁷⁰ V oblasti judikatury se ovšem také na rozdíl od publikace právních předpisů silněji objevuje oralita práva - některá soudní rozhodnutí, zejména řada usnesení, bývají vyhlášena pouze ústně.¹⁷¹ Na základě ústavní kautely čl. 96 odst. 2 je možné dovozovat, že rozhodnutí soudů by měla být obecně veřejnosti přístupná. Nicméně např. teorie civilního procesu postuluje, že veřejné vyhlášení rozsudku činí zásadně zadost jeho širší publicitě a že případné další uveřejnění lze chápat jen jako výjimku ze zásady dalšího nezveřejňování.¹⁷²

3.2.2 Způsoby publikace judikatury

Při úvaze nad publikací judikatury je důležité si uvědomit, že distinkce formální a materiální publicity jako u právních předpisů pro oblast judikatury neplatí. Lze si klást otázku, v kterém časovém okamžiku je rozhodnutí soudu publikováno. Starší literatura uvádí, že rozsudek je řádně publikován při ústním jednání jeho vyhlášením anebo doručením do vlastních rukou.¹⁷³ Uvedené způsoby jsou přitom případy procesní publikace, kdy je soudní rozhodnutí sděleno víceméně stranám soudního řízení. Krom toho lze rozlišit i neprocesní poskytování judikatury¹⁷⁴ a to ve dvojí rovině. Vrcholné soudy vydávají své sbírky rozhodnutí, krom toho se ale lze na každý soud individuálně obrátit prostřednictvím žádosti o poskytnutí informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím (zák. č. 106/1999 Sb.) a požadovat text i nepravomocného rozhodnutí.^{175, 176, 177}

---

¹⁷⁰ LANGÁŠEK, Tomáš. Zveřejňování rozhodnutí Ústavního soudu - východiska a návrh řešení. In KYSELA, Jan (ed). *Zákon o Ústavním soudu po třinácti letech: vznik, vývoj, problémy a úvahy de lege ferenda*. Praha: Eurolex Bohemia, 2006, s. 155-158.

¹⁷¹ TRYZNA, Jan. *Právní principy a právní argumentace: k vlivu právních principů na právní argumentaci při aplikaci práva*. Praha: Auditorium, 2010, s. 56.

¹⁷² WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Linde, 2011, s. 274.

¹⁷³ ROUČEK, František, SEDLÁČEK, Jaromír. *Komentář k československému obecnému zákoníku občanskému: Díl první (§§ 1 až 284)*. Praha: V. Linhart, 1935 (Reprint Praha: Codex, 1998), s. 89.

¹⁷⁴ KORBEL, František, MELZER, Filip. *Společenské a právní základy zveřejňování judikatury a způsoby jeho realizace. Právní rozhledy*, 2011, č. 9, s. 316.

¹⁷⁵ Viz náleží Ústavního soudu ze dne 30. března 2010, sp. zn. Pl. ÚS 2/10, který v § 11 odst. 4 písm. b) výše cit. zákona zrušil slovo "pravomocných". Srov. také na toto rozhodnutí navazující náleží Ústavního soudu ze dne 5. května 2010, sp. zn. I. ÚS 1885/09.

¹⁷⁶ V podrobnostech viz RIGEL, Filip. *Poskytování soudních rozhodnutí prostřednictvím zákona o svobodném přístupu k informacím. Jurisprudence*, 2004, č. 8.

¹⁷⁷ Ke kritice tohoto způsobu viz STRNAD, Michal. *Poskytování rozsudků. Právní rozhledy*, 2008, č. 13, s. 493.

K publikaci judikatury může však docházet jinými způsoby, jejichž přehled bude podán dále. V rovině judikatury lze rozlišovat mezi publikací oficiální (sbírky rozhodnutí vrcholných soudů a jejich internetové stránky) a neoficiální (časopisecká nebo jiná publikace). Specifickou formou publikace se pak jeví zveřejnění rozsudku ve sdělovacích prostředcích jako forma sankce. Tradičně jde pro civilní oblast o uveřejnění rozsudku ve věcech nekalé soutěže (a ochrany spotřebitelů) na náklady povinného¹⁷⁸ či zcela nově v trestní oblasti uveřejnění rozsudku na vlastní náklady právnické osoby jako druh trestu pro právnickou osobu.¹⁷⁹

3.2.3 Funkce publikace judikatury

V širším náhledu lze přibližně kategorizovat funkce, jež publikace judikatury plní. Publikace judikatury naplňuje především funkci *kontrolní*. V ideálním případě to znamená, že o činnosti soudů, respektive o výsledcích této činnosti, se může kdokoli přesvědčit nahlédnutím do (sbírky či databáze) rozhodnutí daného soudu. Kontrolní funkce je však významně omezena za situace, kdy dochází k soustavné publikaci judikatury toliko vrcholných soudů, nikoli všech. Funkce *legitimizační* pak tkví v tom, že autorita soudů je odvozena od publikovaných judikátů, které požívají důvěry. Jednoduše: soud může být respektovanou autoritou jen tehdy, pokud jsou i jeho rozhodnutí akceptovatelná ať už argumentačně nebo co do spravedlnostního hodnocení. Lze také hovořit o funkci *efektivní*, kdy publikací svých rozhodnutí soud činí svoji další činnost jednodušší (omezí se např. nápad daného soudu).¹⁸⁰

Obecněji řečeno publikace judikatury především vrcholných soudů (za něž považují Nejvyšší soud, Nejvyšší správní soud a Ústavní soud¹⁸¹) přispívá k právní jistotě a předvídatelnosti soudního rozhodování,¹⁸² kultivaci právní kultury a v neposlední řadě stírání rozdílů v interpretaci práva a tím i k lepší ochraně práv jednotlivců.¹⁸³

---

¹⁷⁸ ONDREJOVÁ, Dana. Uveřejnění rozsudku ve sporech z nekalé soutěže. *Obchodněprávní revue*, 2011, č. 6, s. 176.

¹⁷⁹ JELÍNEK, Jiří, HERCZEG, Jiří. *Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim: Komentář s judikaturou*. Praha: Leges, 2012, s. 131.

¹⁸⁰ Kategorizace funkcí volně dle KÚHN, BAŇOUCH, s. 487.

¹⁸¹ Jde o jisté zjednodušení, jelikož Ústavní soud není ani tak soudem ve vlastním smyslu tohoto slova, ale je specializovaným orgánem ochrany ústavnosti, který navíc ani není součástí soudní soustavy obecných soudů.

¹⁸² LANGÁŠEK, Tomáš. Zveřejňování rozhodnutí Ústavního soudu - východiska a návrh řešení. In KYSELA, Jan (ed). *Zákon o Ústavním soudu po třinácti letech: vznik, vývoj, problémy a úvahy de lege ferenda*. Praha: Eurolex Bohemia, 2006, s. 156.

¹⁸³ EICHLEROVÁ, Kateřina. Přístupnost a předvídatelnost práva. *Právník*, 2001, č. 2, s. 144.

3.3 Současné oficiální formy publikace judikatury

3.3.1 Sbíрка nálezů a usnesení Ústavního soudu

Podle § 59 zákona č. 182/1993 Sb. o Ústavním soudu se ve Sbírce nálezů a usnesení (dále SbNaU) uveřejňují všechny nálezy a ta usnesení, na jejichž publikaci se plénum Ústavního soudu (dále US) usnese. Ze zákona tak má ÚS publikovat všechny nálezy, avšak ve skutečnosti tomu tak není.¹⁸⁴ Svého času byla v literatuře diskutována závažná otázka absence publikování usnesení ÚS. Těm bývá odmítána ústavní stížnost mimo jiné i z důvodu zjevné neopodstatněnosti, což bývá přirovnáváno ke skrytému, ale nepřiliš efektivnímu systému selekce napádu před americkým Nejvyšším soudem, tzv. *writ of certiorari*.¹⁸⁵ Tato usnesení mají sice povahu procedurální, avšak fakticky suplují odmítavé nálezy¹⁸⁶ a právě jejich publikace by vedla pro právní praxi k důležitému vědomí toho, co lze před ÚS předložit a co ne. V současné době lze snad říci, že k publikaci všech podstatných usnesení došlo ex post prostřednictvím databáze *nalus*, kam byla tato usnesení zapracována.¹⁸⁷

SbNaU, kterou vydává nakladatelství C. H. Beck, má sice vycházet podle zákonné dikce každoročně po skončení kalendářního roku, avšak v praxi vychází postupně, protože objem rozhodovací činnosti ÚS je velký.¹⁸⁸ Jistá neaktuálnost (k publikaci rozhodnutí ÚS dochází často s notnou časovou prodlevou) a exkluzivita – respektive to, že je SbNaU exkluzivně drahá¹⁸⁹ – vede některé k názoru, že SbNaU je *institut z předminulého století, který slouží k zaplnění prázdných míst v advokátských a veřejných knihovnách a k bezpracnému profitu určitého nakladatelství*.^{190, 191}

3.3.2 Sbíрка soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu

Nejvyšší soud (dále NS) vydává na základě § 24 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb. o soudech a soudcích Sbíрку soudních rozhodnutí a stanovisek (*zelená sbírka*). V této sbírce se obligatorně

---

¹⁸⁴ CVRČEK, s. 68.

¹⁸⁵ KÚHN, Zdeněk. Jusnaturalismus vs. juspozitivismus? Prvních deset let Ústavního soudu a proměna soudcovské ideologie aplikace práva. In HLOUŠEK, Vít, ŠIMÍČEK, Vojtěch (eds). *Dělna soudní moci v České republice*. Brno: Masarykova univerzita, 2004, s. 117.

¹⁸⁶ KÚHN, BOBEK, POLČÁK, s. 136.

¹⁸⁷ Viz popis aplikace *nalus* na <http://nalus.usoud.cz/Search/Help.aspx>.

¹⁸⁸ WAGNEROVÁ, Eliška (et al). *Zákon o Ústavním soudu s komentářem*. Praha: ASPI, 2007, (§ 59).

¹⁸⁹ SLÁDEČEK, 2001, s. 75.

¹⁹⁰ SYLLOVÁ, Jindřiška. Úvahy k ustanovení §59 odst. 4 zákona o Ústavním soudu. In KYSELA, Jan (ed). *Zákon o Ústavním soudu po třinácti letech: vznik, vývoj, problémy a úvahy de lege ferenda*. Praha: Eurolex Bohemia, 2006, s. 151-152.

¹⁹¹ Shodně též Wagnerová (cit. sub 188).

publikují sjednocující stanoviska NS a dále fakultativně rozhodnutí tohoto soudu jakož i jiná rozhodnutí ostatních soudů. Podrobnou úpravu způsobu uveřejňování judikatury v této sbírce upravují čl. 40 až 45 Jednacího řádu Nejvyššího soudu.¹⁹² Sbíрку vydává nakladatelství LexisNexis.

Ani publikační prostředek NS není prost teoretických problémů. Sjednocující stanoviska jsou některými chápána jako socialistický relikv, případně produkt nežádoucího schůzování justice,¹⁹³ nicméně právě prostřednictvím nich zajišťuje NS jednotu a zákonnost rozhodování (přičemž otázka toho, zda se ke sjednocování judikatury má používat tohoto prostředku zůstává otevřena k diskusi).¹⁹⁴ Obdobně bývá kritizován i způsob výběru rozhodnutí později publikovaného ve sbírce. Nynější postup totiž velmi připomíná připomínkový proces při vydávání socialistické centrální Sbířky soudních rozhodnutí a stanovisek.¹⁹⁵ Sbířka NS, přesněji rozhodnutí o tom, který judikát publikovat či nepublikovat, nabývá jaksí "politického" rázu a hraje v něm roli někdy i nepřilíš objektivní kritéria (osobní názory či animozity, zamlčení "nepohodlného" rozhodnutí atd.¹⁹⁶). Jak podotýká Kühn v souvislosti s problémem výběru rozhodnutí do Sbířky NS: *striktně vzato by neměla existovat „lepší“ ani horší rozhodnutí tohoto soudu.*^{197, 198} Lze však mít za to, že tento postup, kdy řada kontroverzních, ale průlomových a pro právní diskusi podnětných, rozhodnutí není publikována ve sbírce NS, je do jisté míry vyvažován existencí elektronické publikace rozhodnutí NS a každoročně publikovaného přehledu rozhodnutí NS, neschválených v daném roce do sbířky.¹⁹⁹

Publikací v předmětné sbírce však především NS dává najevo, že se hodlá tímto rozhodnutím napříště sám řídit při svém rozhodování; taková publikace je základem pro sjednocování judikatury a vytváření konstantní judikatury k určité otázce.²⁰⁰ Publikace judikátu v oficiální sbírce soudu tak

---

¹⁹² KOCOUREK, Jiří, ZÁRUBA, Jan. *Zákon o soudech a soudcích; Zákon o státním zastupitelství, Komentář*, 2. vydání, Praha: C. H. Beck, 2004, s. 191.

¹⁹³ KÚHN, Zdeněk. *Aplikace práva soudcem v éře střeoevropského komunismu a transformace: Analýza příčin postkomunistické právní krize*. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 134.

¹⁹⁴ DAVID, Ludvík. O soudcovském právu. *Právník*, 2011, č. 5, s. 477.

¹⁹⁵ Připomínkových míst je v současnosti 21 a zahrnují například všechny čtyři právnické fakulty, vrchní a krajské soudy, ministerstvo spravedlnosti, ministerstvo vnitra nebo Institut pro kriminologii a sociální prevenci.

¹⁹⁶ BOBEK: Úvahy o uveřejňování..., s. 398.

¹⁹⁷ KÚHN, Zdeněk. *Aplikace práva ve složitých případech: k úloze právních principů v judikatuře*. Praha: Karolinum, 2002, s. 286.

¹⁹⁸ K tématu na jiném místě ještě uvádí: *Nepovažují ostatně za zcela přirozené, aby „dobrá“ a „špatná“ rozhodnutí rozlišoval sám soud, který je tvůrcem těchto rozhodnutí.* Tamtéž, s. 311.

¹⁹⁹ Viz Přehled rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR neschválených v roce 2010 do Sbířky soudních rozhodnutí a stanovisek. *Soudní rozhledy*, 2011, č. 2, s. 41 - 47.

²⁰⁰ ZOULÍK, František. Soudcovské právo. In GERLOCH, Aleš (ed) *Teoretické problémy práva na prahu 21. století: pocta k 75. narozeninám prof. JUDr. Jiřího Boguszkaka*. Praha: Karolinum, 2002, s. 96.

konkrétnímu rozhodnutí přikládá větší váhu. Lze ovšem uzavřít slovy soudce NS Ludvíka Davida, že *publikace není vždy tím rozhodujícím ani na půdě NS ani v rámci širší právnické obce.*²⁰¹

3.3.3 Sběrka rozhodnutí Nejvyššího správního soudu

Nejvyšší správní soud (dále NSS) vydává podle § 22 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, Sběrku rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, kde jsou publikována vybraná rozhodnutí, stanoviska či zásadní usnesení NSS, rozhodnutí krajských soudů ve správním soudnictví a usnesení tzv. zvláštního senátu rozhodujícího kompetenční spory. Tato sbírka navazuje na dřívější sbírku *Soudní judikatury ve věcech správních*, vydávanou Vrchním soudem v Praze.²⁰² Postup při vydávání Sběrky NSS upravují ustanovení § 75 až § 85 Jednacího řádu Nejvyššího správního soudu.²⁰³ Sběrku NSS vydává nakladatelství ASPI.

Také publikace judikátů v této sbírce předchází jistá procedura – projednání v plénu NSS.²⁰⁴ Nejvýznamnější nedostatek této jinak kvalitní sbírky je spatřován v někdy nepříliš citlivém zkracování judikátů. Redakční editace může vést až k situaci, kdy absence uveřejnění relevantní pasáže odůvodnění rozhodnutí NSS vede k pozměnění smyslu daného judikátu či dokonce k jeho dezinterpretaci.²⁰⁵

3.3.4 Elektronické databáze vrcholných soudů

ÚS publikuje systematicky svá rozhodnutí na internetu prostřednictvím svých internetových stránek.²⁰⁶ Od roku 2007 jsou rozhodnutí publikována automaticky ihned po vyhlášení, celý korpus rozhodnutí ke 31.12.2006 byl do databáze vložen zpětně.²⁰⁷ Jestliže samotná SbNaU podléhá kritickému náhledu, aplikace *nalus* je naopak hodnocena velmi kladně jako jeden z nejkomplexnějších systémů pro vyhledávání judikatury.²⁰⁸ Podstatné je, že obsahuje rozhodnutí ÚS určená k publikaci ve SbNaU, čímž je naplňován beze zbytku požadavek § 59 odst. 6 zákona o Ústavním soudu.

---

²⁰¹ Obchodní smlouvy v judikatuře Nejvyššího soud ČR. *Právní rozhledy*, 2010, č. 22, mimořádná příloha, s. 10.

²⁰² CVRČEK, s. 67.

²⁰³ VOPÁLKA, Vladimír (et al). *Soudní řád správní: komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 36.

²⁰⁴ ŠAVELKA, s. 220.

²⁰⁵ KÚHN, BOBEK, POLČÁK, s. 136.

²⁰⁶ <http://nalus.usoud.cz/>

²⁰⁷ KORBEL, František, MELZER, Filip. Společenské a právní základy zveřejňování judikatury a způsoby jeho realizace. *Právní rozhledy*, 2011, č. 9, s. 318.

²⁰⁸ ŠAVELKA, s. 213.

Oproti tomu k současné podobě vyhledávače NS na oficiálních internetových stránkách soudu <http://www.nsoud.cz> vedla dlouhá cesta. Teprve na počátku 21. století dala pokyn k elektronické publikaci všech rozhodnutí NS jeho tehdejší předsedkyně Eliška Wagnerová.²⁰⁹ Podoba vyhledávání v databázi podléhala oprávněné kritice, jelikož vyhledávání v judikatuře NS bylo na velmi nízké úrovni.²¹⁰ Tento stav trval až do roku 2010, kdy byla rudimentární podoba vyhledávače NS radikálně přepracována do komplexnější podoby.²¹¹ Judikatorní činnost NS je díky elektronickému uveřejňování plně kontrolovatelná,²¹² ovšem nikdo nemůže s určitostí říci, zda jsou publikována skutečně všechna rozhodnutí.²¹³

Co se týče NSS, tak ten od roku 2005 uveřejňuje na internetových stránkách <http://www.nssoud.cz> svá rozhodnutí. Od roku 2010 je také na této adrese publikována judikatura krajských správních soudů. Také vyhledávání v této databázi prošlo v nedávné době rekonstrukcí a způsoby vyhledávání lze hodnotit jako velmi sofistikované.

3.3.5 Judikatura ostatních českých soudů

Všechny vrcholné soudy mají svoji oficiální sbírku, přičemž pro všechny tyto sbírky platí, že jejich vydávání má vždy zákonný podklad a soudy je vydávají ve spolupráci se soukromými nakladatelstvími. Rozhodovací činnost ostatních soudů (okresních, krajských a vrchních) však zůstává ve velké míře neznámou.

Od roku 2003 funguje Centrální evidence soudních rozhodnutí, která obsahuje rozhodnutí vybraná tzv. evidenčními senáty krajských a vrchních soudů, přičemž se v této databázi mohou objevit krom rozhodnutí těchto soudů i zajímavá rozhodnutí soudů okresních.²¹⁴ Tato databáze je ovšem přístupná jen pro resort justice (soudy, státní zastupitelství, Ministerstvo spravedlnosti), což má nedozírné následky. Kupříkladu státní zástupce v trestním řízení má přístup k judikatuře, ke které obžalovaný a jeho obhájce přístup nemají, což de facto vede k porušení rovnosti zbraní. Také v případech, kdy se civilní soud může opřít o judikaturu, ke které nemá přístup účastník řízení, dochází k podobnému efektu. Intrajustiční databáze rozhodnutí tak působí nechtěným dojmem kabinetní

---

²⁰⁹ KÚHN, BOBEK, POLČÁK, s. 135.

²¹⁰ Viz například BOBEK: Úvahy o uveřejňování..., s. 399.

²¹¹ ŠAVELKA, s. 215.

²¹² KÚHN, BOBEK, POLČÁK, s. 136.

²¹³ BOBEK: Úvahy o uveřejňování..., s. 401.

²¹⁴ KÚHN, BOBEK, POLČÁK, s. 137.

justice a možná i pod vlivem kritiky právní vědy se Ministerstvo spravedlnosti v květnu roku 2011 rozhodlo přikročit ke zpřístupnění databáze přes webovou aplikaci eJudikatura.^{215, 216} Tento projekt čerpá část „dat“ z popsané neveřejné evidence, přičemž rozhodnutí jsou pro účely zveřejnění anonymizována.²¹⁷

3.3.6 Judikatura evropských soudů

Poněkud paradoxním jevem je publikace judikatury evropských soudů. Jakákoliv judikatura Evropského soudu pro lidská práva v českém jazyce existuje pouze jako neoficiální překlad.²¹⁸ Judikatura Evropského soudního dvora pak v podstatě v českém jazyce neexistuje a doposud nebyla nikde "úředně" publikována.²¹⁹ Na tomto místě dochází k jistému prolnutí s kapitolou 2.3.2 této práce, která se věnuje Úřednímu věstníku EU, respektive publikaci evropského práva. *Absence řádné publikace české verze rozhodnutí komunitárních soudů a v mnoha případech též komunitárních předpisů obecně je zásadním problémem, který, jak se zdá, zatím nikoho moc netrápí. Čas ukáže, jestli se jedná pouze o umělý problém vyprodukovaný právníky nebo o časovanou bombu.*²²⁰ Nicméně není pochyb o tom, že ať judikatura štrasburského soudu nebo soudu komunitárního české soudy zavazuje.

V souvislosti s ESLP uvádí Šišková, že publicita rozsudků se neomezuje pouze na doručení sbírky verdiktů smluvním stranám, ale že vhodným se jeví také uveřejnění na internetu či pořádání různých školení.²²¹ Jak s judikaturou ESLP tak s judikaturou ESD se také lze seznámit např. prostřednictvím neoficiálních překladů do češtiny v učebnicích či příručkách evropského práva.²²² Oficiální evropské weby zpřístupňují judikaturu ESD (<https://e-justice.europa.eu>), prostřednictvím databáze Hudoc pak i judikaturu ESLP.²²³ Absenci oficiální publikace (v českém jazyce) také v jisté

---

²¹⁵ V podrobnostech viz KORBEL, František, MELZER, Filip. Společenské a právní základy zveřejňování judikatury a způsoby jeho realizace. *Právní rozhledy*, 2011, č. 9.

²¹⁶ Dostupná na adrese http://www.nsoud.cz/Judikaturans_new/judikatura_vks.nsf/uvod. V době psaní této práce byl projekt ve fázi „zkušebního provozu pro veřejnost“.

²¹⁷ KORBEL, MELZER, s. 320.

²¹⁸ KÚHN, BOBEK, POLČÁK, s. 82.

²¹⁹ Tamtéž, s. 74.

²²⁰ Tamtéž.

²²¹ ŠIŠKOVÁ, Naděžda. *Dimenze ochrany lidských práv v Evropské unii*. 2. vydání. Praha: Linde, 2008, s. 137 - 138.

²²² KÚHN, Zdeněk, BAŇOUCH, Hynek. O publikaci a citaci judikatury aneb proč je někdy judikatura jako císařovy nové šaty. *Právní rozhledy*, 2005, č. 13, s. 489.

²²³ <http://cmiskp.echr.coe.int/tpk197/search.asp?skin=hudoc-en>

míře suplují dva dvouměsíčníky nakladatelství ASPI: *Judikatura Evropského soudního dvora a Přehled rozsudků Evropského soudu pro lidská práva*²²⁴ případně jiné formy publikace.

3.4 Současné neoficiální formy publikace judikatury

Obdobně jako u právních předpisů je judikatura publikována mnoha způsoby. Časopisecká publikace se již stala tradiční a judikaturu tak můžeme nalézat v řadě odborných právních periodik. Jako příklad lze uvést *Právní rozhledy*, *Soudní rozhledy*, časopis Notářské komory ČR *Ad Notam* nebo "specialistu na komentování judikatury" časopis *Jurisprudence*. Časopis *Soudní judikatura*²²⁵ pak podle své tiráže dokonce usiluje o to, aby cíleným výběrem rozhodnutí přispěl ke sjednocování a stabilitě soudní praxe. Zajímavým počinem z nedávné doby je pak časopis s názvem *Česká judikatura: sbírka aktuálních rozhodnutí Ústavního soudu, Nejvyššího soudu, Nejvyššího správního soudu a dalších českých soudů*.²²⁶

Krom časopisecké publikace je judikatura zapracována do právních informačních systémů, její relevantní části či přesněji právní věty uvádí komentářová literatura, různé knižní tematické přehledy judikatury či mnohé internetové stránky zaměřené zejména na právnickou veřejnost.²²⁷

---

²²⁴ CVRČEK, s. 71.

²²⁵ Vydává jej nakladatelství Wolters Kluwer ČR, a.s.

²²⁶ Vydává ji nakladatelství Karel Havlíček.

²²⁷ Viz <http://www.profipravo.cz> či <http://www.epravo.cz>

4 Vývojové trendy v publikaci práva

4.1 Publikace právních předpisů v 21. století

4.1.1 Osud tištěné sbírky

V roce 2011 Sběrka zákonů obsahovala 472 položek, o rok dříve 439 a v roce 2009 to bylo 492 položek.²²⁸ Je patrné, že efektivita Sběrky zákonů je odvislá od objemu produkce právních předpisů, respektive od množství prováděných novelizací již jednou vydaných předpisů. Přestože v kontextu českého právního řádu nelze hovořit o tzv. legislativní inflaci,²²⁹ probíhají změny zákonů tak rychle, že nemohou efektivně dosahovat zamýšlených cílů²³⁰ – Bobek tu výstižně hovoří o *legislativním běsnění*.²³¹ Analýzy právního řádu ukazují, že *účinných právních předpisů sice fakticky mnoho není, ale vyznat se v nich je za dané situace zřejmě obtížné a prakticky takřka nemožné*.²³² V konečném důsledku se tak reálná poznatelnost práva prostřednictvím Sběrky zákonů dostává do úzkých. Nebo jinak řečeno *vzhledem k vysoké dynamice v přijímání a novelizaci právních předpisů již není u některých z nich v silách jedince vycházet ze znění uvedených ve Sběrce zákonů, která jsou pro něho jediná závazná*.²³³

Sběrka zákonů tak již neplní minimálně funkci informační^{234, 235} a to přinejmenším proto, že se prostě k informování adresátů práva kvůli své struktuře nehodí.²³⁶ Objevují se tak názory, že dnešní způsob publikace právních předpisů prostřednictvím tištěné Sběrky zákonů, respektive její masová produkce, není efektivní a jednotlivé částky Sběrky jsou odsouzeny k tomu, že nikdy nebudou rozřezány, natož čteny.²³⁷ Vzniká i otázka, kdo v současnosti ještě fakticky pracuje se Sběrkou zákonů,²³⁸ mnoho takových osob zřejmě není – ke všemu i oficiální místa jako soudy a ministerstva

---

²²⁸ NĚMEČEK, Tomáš. Vláda definuje hračku (a Dobeš oběd): V kategorii nejbizarnější předpis roku 2011 vítězí ministr školství. *Lidové noviny*, 2. ledna 2012, s. 17.

²²⁹ KOŘENSKÝ Jan, CVRČEK František, NOVÁK František. *Juristická a lingvistická analýza právních textů: právněinformatický přístup*. Praha: Academia, 1999, s. 36.

²³⁰ CVRČEK, František. *Právní informatika*. Praha: Ústav státu a práva, 2010, s. 269.

²³¹ BOBEK, Michal. Publikace obecně závazných právních předpisů v historickém a srovnávacím pohledu: část I - pohled historický. *Jurisprudence*, 2007, č. 1, s. 18.

²³² Tamtéž, s. 279.

²³³ EICHLEROVÁ, Kateřina. Přístupnost a předvídatelnost práva. *Právník*, 2001, č. 2, s. 131.

²³⁴ K funkcím úředních sbírek viz kapitolu 2.2.2. této práce.

²³⁵ Striktně vzato dnes Sběrka zákonů plní informační funkci jen pro několik právních profesionálů. POLČÁK, Radim, *Právo a evropská informační společnost*. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 20.

²³⁶ POLČÁK, Radim. *Právo a evropská informační společnost*. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 111.

²³⁷ KÚHN, Zdeněk, BAŇOUCH, Hynek. O publikaci a citaci judikatury aneb proč je někdy judikatura jako císařovy nové šaty. *Právní rozhledy*, 2005, č. 13, s. 484.

²³⁸ EICHLEROVÁ, s. 131.

pracují s materiálně publikovanými předpisy (ASPI atd.). Tomu odpovídá i současný stav tradiční povinnosti obcí umožňovat každému nahlédnout do Sbírký zákonů²³⁹ neboť této možnosti dnes již prakticky nikdo nevyužívá.²⁴⁰ Stanovisko Svazu měst a obcí ČR z roku 2011²⁴¹ má za to, že k naplnění této povinnosti postačuje zpřístupnění internetu, resp. stránek Ministerstva vnitra a tam dostupného stejnopisu Sbírký zákonů, že tedy obce Sbírký zákonů v listinné podobě odebírat nemusí. Stejnopis ale není závazný, takže se na něj vlastně nelze spoléhat. Řešením by bylo normativní zrovnoprávnění stejnopisu Sbírký s její listinou podobou. Porovnáme-li situaci s dostupností evropského práva v ČR, kdy je publikování právních předpisů EU v elektronické podobě ze strany státu považováno za dostatečné,²⁴² je na místě uvažovat o výše zvažovaném řešení.

Radikálnější řešení, které také přichází do úvahy, by bylo zrušení tištěné sbírky a její úplné nahrazení oficiální formální publikací na internetu, jak od roku 2004 činí například Rakousko.²⁴³ Jak uvádí Bobek, ze skutečnosti, že právní předpisy byly v posledních dekadách určitým způsobem vyhlášovány, neplyne automaticky neměnnost tohoto systému.²⁴⁴ Publikace prostřednictvím internetu také zajišťuje univerzální adresnost tam uveřejněných materiálů, tedy přístup k nim bez omezení.²⁴⁵ Nelze souhlasit se Sládečkem, který nepovažuje názor o potřebě formální publikace na internetu za rozumný, neboť by to byl podle něj přístup diskriminační.²⁴⁶ Od doby, kdy byla tato myšlenka artikulována, již uběhlo víc jak deset let, posun v praktickém využívání internetu i jeho dostupnosti od této doby je více než zřejmý. Navíc množství internetových stránek, sloužících k materiální publikaci právních předpisů je v dnešní době značný.²⁴⁷ Je tedy vidět, že přístup k elektronicky publikovaným právním předpisům je občany poptáván. I když ne každý má možnost s internetem pracovat, právě obecní úřady tu mohou plnit roli zprostředkovatele nahlédnutí do elektronické sbírky podobným způsobem, jakým tak činí v současnosti.

---

²³⁹ Viz kapitulu 2.2.3. této práce.

²⁴⁰ KÚHN, Zdeněk. Jako za Františka Josefa? K publikaci (nejen) evropského práva v České republice. *Právní rozhledy*, 2005, č. 18, s. 680.

²⁴¹ Dostupné v systému ASPI pod identifikačním číslem „LIT38903CZ.“

²⁴² PETR, Michal. *K účinkům nařízení ES v České republice* [online]. *ipravnik.cz*, 20. července 2005 [cit. 20. listopadu 2011]. Dostupné na <http://www.ipravnik.cz/cz/clanky/pravo-evropske-a-mezinarodni/art_3783/k-ucinkum-narizeni-es-v-ceske-republice.aspx>.

²⁴³ KÚHN: Jako za..., s. 680.

²⁴⁴ BOBEK, Michal. Publikace obecně závazných právních předpisů v historickém a srovnávacím pohledu: část I - pohled historický. *Jurisprudence*, 2007, č. 1, s. 19.

²⁴⁵ ŠÍŠKOVÁ, Naděžda. *Dimenze ochrany lidských práv v Evropské unii*. 2. vydání. Praha: Linde, 2008, s. 137 - 138.

²⁴⁶ SLÁDEČEK, Vladimír. K vyhlášení předpisů. In ČEBÍŠOVÁ, Taisia (ed). *Vybrané otázky správního práva*. Praha: Karolinum, 2001, s. 76

²⁴⁷ Viz např. <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/> či <http://www.zakonyprolidi.cz> apod.

Podpurným důvodem pro zrušení tištěné Sbírký zákonů také může být problematika tisku samotné sbírky, kterou z nejasných důvodů zajišťuje pro celou ČR akciová společnost Moraviapress se sídlem v Břeclavi,²⁴⁸ jejímž jediným akcionářem je rakouská společnost Let's Print Holding AG. I tvorba „cenové politiky“ příslušných částek Sbírký je podrobována kritice.²⁴⁹ Je potřeba zmínit, že vydávání Sbírký zákonů, jak je tomu i v jiných demokratických státech, nebylo a není považováno za komerční záležitost.²⁵⁰ Roční výdaje státu na Sbírký zákonů pak činí zhruba 200 milionů korun.²⁵¹ Tím spíše by tedy stát měl zajistit elektronickou publikaci právních předpisů, která je ostatně schopna zajistit stejné funkce, jež plní tištěná forma publikace²⁵² a koncept tištěné sbírky opustit.

4.1.2 e-Sbírký

Východiskem pro elektronickou podobu Sbírký zákonů je skutečnost, že stávající podoba listinné sbírky je zastaralá, neumožňuje rychlé vydání právního předpisu v případě nouze a v neposlední řadě se již elektronická publikace stala v Evropě trendem, za kterým český stát zaostává.²⁵³ V ČR je vytvoření e-Sbírký jakýmsi evergreenem posledních několika let. Náznaky lze vysledovat od roku 2007,²⁵⁴ avšak až usnesením vlády č. 975 ze dne 27. července 2009 byla schválena koncepce projektů e-Sbírký zákonů, e-Sbírký mezinárodních smluv a e-Legislative neboli elektronického legislativního procesu. Ačkoliv bylo zvažováno i zřízení zvláštního „publikačního úřadu“, který by měl e-Sbírký na starost,²⁵⁵ práce na projektech záhy ustrnuly.²⁵⁶ V programovém prohlášení současné vlády se uvádí, že *za klíčovou považuje vláda realizaci projektu elektronické Sbírký zákonů.*²⁵⁷ Navazujícím usnesením vlády č. 554 ze dne 4. srpna 2010 pak byl schválen věcný záměr úpravy nové podoby Sbírký zákonů.²⁵⁸ Jestliže se dnes preferuje její listinná podoba před

---

²⁴⁸ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vydání. Praha: ASPI, 2009, s. 100.

²⁴⁹ SLÁDEČEK, 2009, s. 99.

²⁵⁰ KNAPP, Viktor (a kol). *Tvorba práva a její současné problémy*. Linde: Praha, 1998, s. 237-238.

²⁵¹ *eSbírký, aneb jak v čase škrtů vyhodit oknem 600 milionů* [online]. estat.cz, 3. srpna 2010 [cit. 28. února 2012]. Dostupné na <<http://www.ostat.cz/zpravy/informace-k-projektum/esbirka-aneb-jak-v-case-skrtu-vyhodit-oknem-600-milionu/>>.

²⁵² BOBEK: Publikace obecně závazných..., s. 20.

²⁵³ KAUCKÝ, Jiří. *Elektronizace legislativního procesu* [online prezentace]. Praha: Ministerstvo vnitra. Dostupné na <www.mvcr.cz/soubor/e-legislative-prezentace-jk-pps.aspx>.

²⁵⁴ SCHEJBAL, Jaroslav. *Stát chystá on-line Sbírký zákonů* [online]. ihned.cz, 10. prosince 2007 [cit. 28. února 2012]. Dostupné na <<http://hn.ihned.cz/c1-22581100-stat-chysta-on-line-sbirku-zakonu>>.

²⁵⁵ KUČERA, Petr. *Konec nepřehledných zákonů? Nejdříve v roce 2013* [online]. aktuálně.cz, 27. července 2007 [cit. 28. února 2012]. Dostupné na <<http://aktualne.centrum.cz/finance/podnikani/clanek.phtml?id=643469>>.

²⁵⁶ MÁLKOVÁ, Lenka. Výnosný právní byznys. *Týden*, 2009, č. 19, s. 62.

²⁵⁷ Programové prohlášení vlády ze 4. srpna 2010. Dostupné na <<http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezite-dokumenty/Programove-prohlaseni-vlady.pdf>>.

²⁵⁸ V podrobnostech GOLÁ, Aleš. Věcný záměr právní úpravy Sbírký zákonů a mezinárodních smluv a elektronické tvorby právních předpisů. *Správní právo*, 2011, č. 1-2.

elektronickou, právní úprava vzešlá z této koncepce naopak zavede preferenci elektronické formy dokumentů nad formou listinnou, která již ostatně byla zavedena v některých členských státech Evropské unie.²⁵⁹

V zásadě se dá uvažovat o trojí podobě elektronické podoby Sbírky zákonů. Prvním modelem je realizace komplexního řešení, kdy elektronický legislativní proces (e-Legislativa) umožní práci s autoritativním úplným zněním právního předpisu jako základem pro tvorbu práva a e-Sbírka bude také různé časové varianty úplného znění právního předpisu nabízet. E-Sbírku si tak lze v tomto modelu snad představit jako státem provozovaný oficiální právní informační systém o právu ČR. Druhým modelem je realizace projektu e-Sbírky bez realizace projektu e-Legislative, což ovšem nepřináší možnost schvalování úplného znění a nedojde tak k celkové elektronizaci celého legislativního procesu. Třetím zvažovaným modelem je prostá e-Sbírka – toliko publikace právních předpisů na internetu bez možnosti práce s úplnými zněním či práce s předpisy jako v modelu druhém.²⁶⁰

Nakonec byl zvolen model první, tedy realizace projektů e-Sbírka a e-Legislativa. Vytvoření elektronické sbírky se předpokládalo k roku 2013 respektive 2014. Vzhledem k aktuálnímu nedostatku finančních prostředků na realizaci projektů e-Sbírka a e-Legislativa byla jejich příprava usnesením vlády č. 865 ze dne 23. listopadu 2011 dočasně pozastavena a předložení návrhu zákona o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv a elektronické tvorbě právních předpisů vládě bylo posunuto na 30. června 2012.²⁶¹

4.1.3 Státní právní informační systém

Mnozí právníci, běžně pracující s rozšířenou komerční databází ASPI, možná zřejmě ani netuší, že se původně pod stejným názvem od 70. let 20. století vyvíjel teoretický projekt Ústavu státu a práva Akademie věd ČSSR. ASPI byl *koncipován jako systém provozovaný státem s představou, že je*

---

²⁵⁹ KYNCL, Libor. Přehled aktuální legislativy. *Revue pro právo a technologie: odborný recenzovaný časopis pro technologické obory práva a právní vědy*. Brno: Masarykova univerzita, 2010, č. 1, s. 18. [online] [cit. 28. února 2012]. Dostupné na <<http://www.law.muni.cz/dokumenty/10467>>.

²⁶⁰ KAUCKÝ, cit. sub. 253.

²⁶¹ GOLA, Aleš. *Re: informace o e-Sbírce* [online]. Vít Klimpl. 5. března 2012 [cit. 5. března 2012].

*právem každého občana mít zajištěn přístup k informacím o právu a povinnosti státu je to zajistit, bohužel z tohoto projektu nakonec sešlo.*²⁶²

Z principu právního státu mj. plyne, že každý má mít reálnou možnost zjistit svá práva a povinnosti – za současného stavu jde spíše o fikci seznámení.²⁶³ Nutno podotknout, že současná právní úprava vyhlásování právních předpisů nerespektuje ani zásadu veřejnosti práva,²⁶⁴ jelikož neexistuje žádné konkrétní místo, na které by se mohl kdokoliv obrátit a kde by byly dostupné všechny platné právní předpisy alespoň na centrální úrovni.²⁶⁵ Pokud se ztotožníme s tezí, že *důsledkem zásady veřejnosti práva je existence pravidla, dle kterého neznalost právního předpisu neomlouvá,*²⁶⁶ pak je za současného stavu v ČR prosazování zásady ignorantia iuris non excusat nanejvýš problematická.

Český zákonodárce provádí překotné novelizace právních předpisů, aniž by k tomu adekvátně vydával autoritativní úplná znění, kombinace těchto problémů pak vede k tomu, že *srozumitelnost, resp. vůbec poznatelnost práva je reálně možná jen díky elektronickým informačním systémům.*²⁶⁷ Soudce NS Ludvík David pak pregnantně shrnuje: *Bez ASPI či jiných odborných elektronických médií fungovat nemůžeme. Občan a ani zkušený právník se dnes nemůže reálně orientovat v českých zákonech.*²⁶⁸

V neposlední řadě tedy, pokud je zásadou publikačního práva to, že stát odpovídá za své právo a informace o něm,²⁶⁹ je zcela namístě se ptát, proč v ČR neexistuje státem zajištěný právní informační systém obdobný komerčně poskytovaným databázím. Ostatně i Ústavní soud se v nálezu zmiňovaném v kapitole 2.2.3 vyjádřil v tom smyslu, že *orientace adresáta právní normy v právním řádu se bez použití přístrojů informačních technologií stává zcela nemožnou. Přitom § 13 zákona č. 309/1999 Sb. o Sběrce zákonů a o Sběrce mezinárodních smluv, předvídá, že územní samosprávné celky mají povinnost umožnit každému nahlášení do Sbírek zákonů. O povinnosti poskytnout každému přístup k informačnímu systému obsahujícímu úplné*

---

²⁶² CVRČEK, František. *Právní informatika*. Praha: Ústav státu a práva, 2010, s. 31 - 32.

²⁶³ EICHLEROVÁ, s. 125.

²⁶⁴ K této zásadě viz kapitolu 2.2.3. této práce.

²⁶⁵ Stále platná teze vyjádřená již v KNAPP, Viktor (a kol). *Tvorba práva a její současné problémy*. Linde: Praha, 1998, s. 280.

²⁶⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 3. června 2009, sp. zn. I. ÚS 420/09, bod 22. Nutno ovšem podotknout, že Ústavní soud v tomto nálezu chápe zásadu veřejnosti práva jinak, než tak činím v kapitole 2.2.3 (když se přikláním k definici Sládečkové).

²⁶⁷ PAVLÍČEK, Václav (a kol.) *Ústavní právo a státověda: Díl II, Ústavní právo České republiky*. Praha: Linde, 2001, s. 475.

²⁶⁸ WASCHKA, Robert. Více než dva metry vysoký předseda senátu Nejvyššího soudu Ludvík David příznává: Fyzicky jsem zřejmě nejvyšším soudcem nejvyššího soudu. *Satisfakce: lifestyle magazín* [online], cit. 28. února 2012, Brno: Unie pro rozhodčí a mediační řízení ČR, 2007, č. 1, s. 9. Dostupné na <http://www.urmr.cz/files/satisfakce_01_2007.pdf>.

²⁶⁹ FILIP, Jan. *Ústavní právo České republiky: 1, Základní pojmy a instituty, ústavní základy ČR*. 4. vydání. Brno: Masarykova univerzita, Doplněk, 2003, s. 290.

znění právních předpisů v elektronické podobě zákon mlčí. Přitom je zřejmé, že bez možnosti používání těchto systémů se dnes již v právním řádu České republiky nelze vyznat, a tak se problematizuje uplatnění obecné zásady právní, podle které neznalost zákona neomlouvá. Právo se tak stává pro své adresáty zcela nepředvídatelné. Zmíněná zásada je sice nutnou podmínkou efektivity každého systému platného práva, nelze ji však vykládat pouze k tíži adresátů práva, nýbrž též jako závazek veřejné moci vůbec učinit právo poznatelným, protože jen takovým právem se lze řídit.²⁷⁰ Pro zahraniční příklad takového státem zajištěného právního informačního systému nemusíme chodit daleko – slovenská databáze JASPI (Jednotný automatizovaný systém právních informací)²⁷¹ je pro český stát vhodným příkladem. Nicméně bude zajímavé sledovat, jak se vyvine projekt e-Sbírký. Zatím se zdá, že celý projekt je stále se vzdalující hudbou budoucnosti. Lze snad prozatím poněkud pesimisticky uzavřít, že český stát na seriózní a moderní způsoby informování občanů o právu rezignoval.²⁷²

Zdá se, že za českým přístupem k publikaci právních předpisů stojí daleko hlubší problémy. Jde ze strany zákonodárce o nerespektování vlastního právního řádu,²⁷³ zcela zřejmě pak o hlubokou bezkonceptnost v přístupu k tvorbě práva a k roli práva ve společnosti vůbec.²⁷⁴ Tomu odpovídá i ten fakt, že od roku 1990 nebyl proveden ani jeden pokus o tzv. depuraci právního řádu²⁷⁵ ač by zcela jistě šlo o věc pro právní řád nesmírně přínosnou a v době výpočetní techniky realizovatelnou.²⁷⁶

4.2 Publikace judikatury – nové výzvy

4.2.1 Soudní sbírky vrcholných soudů v přerodu

Sbírky vrcholných soudů by měly napomáhat plnit funkci sjednocování judikatury a být reprezentativním periodikem daných soudů. Pro všechny sbírky „vrcholných“ soudů v ČR (ÚS, NS, NSS) platí, že jejich sbírky vydávají soukromá nakladatelství. Je možné uvažovat nad rozumností tohoto řešení,²⁷⁷ nicméně s ohledem na historický vývoj uveřejňování judikatury lze mít za to, že

---

²⁷⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 15. února 2007, sp. zn. Pl. ÚS 77/06, bod. 39

²⁷¹ <http://jaspi.justice.gov.sk>

²⁷² CVRČEK, s. 80.

²⁷³ CVRČEK, s. 76.

²⁷⁴ CVRČEK, s. 281.

²⁷⁵ KOŘENSKÝ Jan, CVRČEK František, NOVÁK František. *Juristická a lingvistická analýza právních textů: právněinformatický přístup*. Praha: Academia, 1999, s. 33.

²⁷⁶ ŠENKÝŘ, Miloš. „Legislativní svinstvo“, odborný termín: Rozhovor s Františkem Cvrčkem z Ústavu státu a práva Akademie věd ČR [online]. lidovky.cz, 31. prosince 2009 [cit. 28. února 2012], Dostupné na <http://www.lidovky.cz/tiskni.asp?r=ln_noviny&c=A091231_000021_ln_noviny_sko>.

²⁷⁷ CVRČEK, s. 80.

takové způsoby polooficiální publikace jsou akceptovatelné. Žádná oficiální sbírka těchto soudů však není úplná²⁷⁸ v tom smyslu, že nahlédnutím do ní nemáme před sebou všechna rozhodnutí konkrétního soudu. Je to i logické, protože objem rozhodovací činnosti všech vrcholných soudů je zkrátka velký. Právě velká produkce a relikv socialistické koncepce soudní sbírky je příčinou stavu, kdy NS a NSS musí podstupovat proces výběru rozhodnutí určeného k publikaci v oficiální sbírce soudu. Podobně vybírá i ÚS svá usnesení, která budou vedle nálezů publikována. Právě zejména způsoby výběru rozhodnutí vyvolávají rozpaky. Přinejmenším nejvyšší soudy nemohou dosahovat sjednocování judikatury ex post, tedy zamlčením nepohodlného rozhodnutí tím, že nebude vybráno k publikaci. Ústavní soud se také dostává do nepříjemné situace ve chvíli, kdy oficiálně publikuje jen některá usnesení, kterým tento odmítá ústavní stížnost. Kdyby se výběru usnesení věnovala náležitá péče, možná by to vedlo k větší znalosti toho, co lze s úspěchem před ÚS předložit a co ne, což by ve výsledku mohlo vést ke snížení nápadu ústavních stížností na tento soud.

Za problémy sbírek soudů vidíme zřetelně problém velkého nápadu na tyto soudy. NS, NSS i ÚS rozhodují velké množství věcí, jejich judikatury je pak mnoho. Přitom *chrlením tisíců judikátů ročně nejvyšší soudy pouze devalvují svoji činnost.*²⁷⁹ Obecně ale jistě platí, že *čím méně judikatury soud produkuje, tím snadněji se dosahuje její konzistence.*²⁸⁰ Celý problém se zacyklí – čím více daný soud rozhoduje, tím nepřehlednější se jeho judikatura stává, přičemž tím více případů mu zpětně v důsledku toho napadá.²⁸¹ Problémem zůstává i to, jak se mají soudy s vývojem i kontradikcemi své judikatury vypořádávat publikačně.²⁸²

Řešení současného stavu sbírek vrcholných soudů je v zásadě dvojí. Buď bude přistoupeno k radikálnímu přepracování celkové koncepce a postavení vrcholných soudů v ČR nebo je namíste přemýšlet nad budoucností tištěných sbírek těchto soudů (při uvážení paralelní elektronické publikace judikatury těchto soudů na jejich oficiálních internetových stránkách). Velkým problémem sbírek je jejich neaktuálnost – rozhodnutí, které je mnohdy dávno přístupné elektronicky, je se

---

²⁷⁸ Tamtéž, s. 68.

²⁷⁹ BOBEK, Michal. Několik poznámek k selekci nápadu před nejvyššími a ústavními soudy. In KYSELA, Jan (ed). *Zákon o Ústavním soudu po třinácti letech: vznik, vývoj, problémy a úvahy de lege ferenda*. Praha: Eurolex Bohemia, 2006, s. 132.

²⁸⁰ KÚHN, Zdeněk. Konzistence judikatury jako problém právní kultury. In KYSELA, Jan (ed). *Zákon o Ústavním soudu po třinácti letech: vznik, vývoj, problémy a úvahy de lege ferenda*. Praha: Eurolex Bohemia, 2006, s. 118.

²⁸¹ BOBEK, cit. sub. 279.

²⁸² DAVID, Ludvík. O soudcovském právu. *Právník*, 2011, č. 5, s. 477.

zpožděním vydáváno v tištěné sbírce. Tato praxe zřejmě do budoucna postrádá valného smyslu.²⁸³ Sbírký soudů musí přinášet určitou přidanou hodnotu, otisknutí samotného rozhodnutí se jeví jako nedostačující. Možnou cestou je i tematická specializace sbírek jednotlivých soudů,²⁸⁴ která by znamenala reálnou konkurenci soukromým pořadatelům judikatury. Judikátům, publikovaným v oficiálních sbírkách soudů, lze ovšem patrně přikládat větší argumentační váhu, jelikož tyto prošly "sítím" výběru, nicméně je tato váha (podobně jako proces výběru) relativní. Je možné si představit i určité označení elektronicky publikovaných rozhodnutí, které bude dávat najevo, že se na jeho závažnosti konkrétní soud jako celek více či méně shoduje. Lze ovšem uzavřít, že *klasická „knižní“ podoba publikace judikatury je důležitá a bude mít vždy své místo.*²⁸⁵

4.2.2 Budoucnost rozsahu uveřejňování judikatury ostatních soudů

Zatímco publikace judikatury vrcholných soudů můžeme označit za dostačující, jelikož tyto soudy uveřejňují všechna svá rozhodnutí prostřednictvím svých veřejně přístupných databází, otázka širší publikace judikatury nižších soudů je stále aktuální. Existují argumenty proti tomu, aby veřejnost měla přístup k judikatuře běžných soudů. Ostatně již zmiňovaná teorie civilního procesu dovozuje svébytnou zásadu dalšího neuveřejňování soudního rozhodnutí a ústavní požadavek *rozsudek se vybláskuje vždy veřejně* je často vykládán pouze za pomoci jazykového výkladu.^{286, 287} Je zřejmě pravděpodobné, že dříve či později bude s ohledem na stav publicity soudních rozhodnutí ČR čelit kritice ESLP.²⁸⁸ *Přitom vážná a svým způsobem slavná chvíle demokracie musí být pro občany přístupná v nejširším slova smyslu.*²⁸⁹

Proti širší publikaci soudních rozhodnutí se argumentuje hrozícím nárůstem entropie – pokud budou zveřejňována skutečně všechna rozhodnutí všech soudů, dojde k zahlcení obrovskou masou judikatury, která – a to je další důvod proti širší publikaci – často nemá judikatorní přesah. Oba argumenty lze ovšem zrelativizovat. Přehlednost publikované judikatury je otázkou technického

---

²⁸³ BOBEK, Michal. Úvahy o uveřejňování soudních rozhodnutí. *Právní rozhledy*, 2010, č. 11, s. 399.

²⁸⁴ V podrobnostech viz BOBEK: Úvahy..., s. 399 - 400.

²⁸⁵ KÚHN, Zdeněk, BAŇOUCH, Hynek. O publikaci a citaci judikatury aneb proč je někdy judikatura jako císařovy nové šaty. *Právní rozhledy*, 2005, č. 13, s. 487.

²⁸⁶ V podrobnostech viz kapitolu 3.2.1.

²⁸⁷ Ačkoliv jazykový výklad představuje pouze prvotní přiblížení se k aplikované právní normě (viz náleží Ústavního soudu ze dne 17. prosince 1997, sp. zn. Pl. ÚS 33/97).

²⁸⁸ LANGÁŠEK, Tomáš. Zveřejňování rozhodnutí Ústavního soudu - východiska a návrh řešení. In KYSELA, Jan (ed). *Zákon o Ústavním soudu po třinácti letech: vznik, vývoj, problémy a úvahy de lege ferenda*. Praha: Eurolex Bohemia, 2006, s. 162.

²⁸⁹ KÚHN, BAŇOUCH, s. 487.

řešení, propracovaná vyhledávací maska v případné databázi soudních rozhodnutí umožní smysluplnou práci i s velkým množstvím judikatury. Judikatorní přesah je sice vítanou vlastností rozhodnutí, ovšem požadavek kontrolní funkce nad výkonem soudní moci jako celku právě širším uveřejňováním judikatury, jej převyšuje. Významným argumentem je pak nutnost ochrany osobních údajů prováděná tzv. anonymizací soudních rozhodnutí. Soudní praxe anonymizace judikátů pro účely jejich publikace se v ČR vyvíjela velmi osobitým způsobem s mnohdy kuriosními výsledky.²⁹⁰ Nicméně ani požadavek anonymizace není ve své podstatě na překážku širokému uveřejňování judikatury. Faktem je, že vyhledávání judikatury může být díky anonymizaci podstatně ztíženo.²⁹¹

Je tedy příhodné, že se Ministerstvo spravedlnosti rozhodlo ke spuštění projektu eJudikatura,²⁹² nicméně je zřejmě třeba požadovat co nejširší publikaci soudních rozhodnutí na internetu, jelikož *internet nabízí jedinečnou příležitost zpřístupnění doslova každodenní soudní rozhodovací praxe.*²⁹³ Široká publikace judikatury naplňuje ústavní požadavek veřejnosti soudního řízení, umožňuje např. svobodu vědeckého bádání v oblasti právní vědy, ale také otevírá justici veřejnosti a klade tak větší nároky co do odpovědnosti soudců.

Podobně jako u informování občanů o právu v případě databáze JASPI lze pro oblast publikace judikatury uvést aktuální slovenský příklad – od ledna roku 2012 mají slovenské soudy zákonnou povinnost uveřejňovat svá pravomocná rozhodnutí (a to rozhodnutí ve věci samé, rozhodnutí, kterým bylo skončeno řízení, rozhodnutí o předběžném opatření a rozhodnutí o odkladu vykonatelnosti rozhodnutí správního orgánu). K uveřejnění je stanovena lhůta 15 pracovních dnů od nabytí právní moci daného rozhodnutí a publikaci jako takovou zajišťuje Ministerstvo spravodlivosti na internetové adrese www.rozhodnutia.sk.^{294, 295} Vyhledávací maska databáze umožňuje fulltextové vyhledávání, rozhodnutí lze dále vyhledat podle spisové značky a identifikačního čísla spisu, podle

---

²⁹⁰ Srov. služební pes *Brutus*, jako služební pes *B.* v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. září 2006, sp. zn. 25 Cdo 2174/2006.

²⁹¹ DERKA, Ladislav, KÚHN, Zdeněk. Je anonymizace publikovaných soudních rozhodnutí vskutku nutná? *Jurisprudence*, 2005, č. 1, s. 23.

²⁹² Viz kapitolu 3.3.5.

²⁹³ KÚHN, BAŇOUCH, s. 488.

²⁹⁴ BERGER, Vojtěch. *Slovensko začalo zveřejňovat všechny soudní rozsudky na internetu* [online]. rozhlas. cz, 19. ledna 2012 [cit. 28. února 2012]. Dostupné na <<http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/zprava/1005871>>.

²⁹⁵ Rozhodnutí nemeritorního charakteru (tedy procesní rozhodnutí) a nepravomocná rozhodnutí lze získat podáním žádosti podle slovenské obdoby českého zákona o svobodném přístupu k informacím (Zákon č. 211/2000 Z.z.o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) ve znění pozdějších předpisů).

formy nebo povahy rozhodnutí či podle oblasti právní úpravy, respektive podle vztahu ke konkrétnímu ustanovení právního předpisu. Krom toho je možné rozhodnutí hledat podle data jeho vydání a rozhodnutí lze zobrazovat podle jednotlivých soudů i soudců.

Důvodová zpráva k zákonu, který zveřejňování soudních rozhodnutí do slovenského právního řádu vnesl,²⁹⁶ uvádí, že zveřejňovaná rozhodnutí budou představovat rozsáhlou databázi informací o způsobu aplikace právních norem soudy, která bude sloužit nejen pro další vzdělávání soudců, či odborné a laické veřejnosti, ale hlavně k sjednocování soudní praxe a tím k předcházení překvapivým rozhodnutím.²⁹⁷ Plošná publikace judikatury má být také prostředkem ochrany před tajným výkonem spravedlnosti a kontroly soudní moci veřejností. V neposlední řadě má také nepřímou dohodu k vytvoření tlaku na přesvědčivé odůvodnění soudních rozhodnutí. Zatím je brzy hodnotit tento projekt, nicméně slovenský přístup k publikaci judikatury lze označit za velmi inspirativní a následováníhodný.

---

²⁹⁶ Zákonem č. 33/2011 Z.z byl do zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prisediacich vložen nový §82a, který uložil soudům povinnost zveřejňovat pravomocná rozhodnutí, přičemž podrobnosti stanoví vyhláška Ministerstva spravodlivosti č. 482/2011 Z.z. o zveřejňování soudních rozhodnutí.

²⁹⁷ Důvodová zpráva k návrhu zákona, poslanecký tisk č. 107 z roku 2010. Dostupné na <<http://www.nrsr.sk/web/Dynamic/Download.aspx?DocID=346941>>.

Závěr

V práci jsem se pokusil o strukturovaný pohled na téma publikace právních předpisů a judikatury. Při zpracování tématu jsem však narážel na četné obtíže, téma publikace práva se totiž ukázalo jako velmi rozsáhlé. Celá řada dílčích otázek by si jistě zasloužila samostatné zpracování. Ať už jde o problematiku anonymizace soudních rozhodnutí, publikaci opatření obecné povahy nebo roli právních informačních systémů. Také se ukázalo, že v rámci tématu existují i dosud nezpracované problematiky (např. elektronická publikace právních předpisů).

Publikace především právních předpisů provází lidstvo od starověku, přes středověk až po novověk, a proto se snaha o postihnutí celého tohoto spletitého historického vývoje ukázala neuskutečnitelná. Stranou tak například zůstal Úřední list – publikační prostředek, který na českém území po dlouhou dobu vycházel vedle oficiální Sbírky zákonů a po jehož znovuzavedení někteří v současnosti volají. Stručný historický nástin tak z povahy věci není úplný a jistě by se tak dala najít témata, která by mohla být rozvedena podrobněji. Co ale i tak historický vývoj ukazuje, je to, jak se vyvíjelo právo a stát. Původně zvykové právo bylo postupně sepsáno, až se psané právo stalo alespoň v našem typu kontinentální právní kultury dominantním. Se vznikem moderního státu pak můžeme pozorovat vznik státního monopolu na tvorbu i publikaci práva, který už dnes chápeme jako samozřejmý. Vznikla sbírka zákonů, která postupně v různých etapách vývoje plnila různé role, ale přetrvala v téměř nezměněné podobě dodnes. Obdobně i na vývoji publikace judikatury je patrná jistá tradice, ale především je cítit neblahý vliv doby komunismu. Snažím se poukázat na to, že s dědictvím způsobu, jakým se zacházelo s právem v období před rokem 1989, se vyrovnáváme dodnes.

Publikace právních předpisů je v současnosti tématem plným výrazných problémů. Ve Sbírce zákonů i přes výslovnou textaci publikačního zákona nadále vycházejí předpisy pouze oznámené a naopak nevycházejí tolik důležitá úplná znění. Stále aktuálním nebo lépe řečeno doutnajícím tématem je pak specifikum nepublikovaného práva Evropské unie z doby českého přistoupení. Dostupnost Úředního věstníku EU je pak za současného stavu v rozporu se zásadou veřejnosti práva. V rovině oficiální materiální publikace právních předpisů na internetu pak lze současné aktivity českého státu (stejnopis, portál veřejné správy) hodnotit jako velmi nedostatečné.

U všech oficiálních soudních sbírek vrcholných soudů uvádím kritický náhled na jejich nedostatky. Obdobně jako v případě evropského práva upozorňuji na specifickou dostupnost

judikatury evropských soudů. Jelikož co nejširší publikaci judikatury považuji za nutnost demokratického právního státu, v práci jsem se snažil zmapovat situaci v uveřejňování rozhodnutí ostatních soudů. Současný stav v ČR vede k tomu, že běžná rozhodovací činnost okresních soudů, které jsou veřejnosti nejbližší, není široce přístupná. Neexistuje přitom rozumný důvod pro to, aby soudní moc nemohla být skrze dostupnost výsledků své činnosti veřejností kontrolována.

Co se týče vývojových tendencí, považuji za trend elektronickou publikaci právních předpisů. V této souvislosti popisuji peripetie kolem e-Sbírky a docházím k závěru, že za současné situace je tištěná sbírka neudržitelná, ba co víc – stát by měl podle mého názoru zajistit informační právní systém o právu ČR. Dvě propojené základní zásady fungování práva – veřejnost práva a neznalost zákona neomlouvá – jsou totiž za současného stavu v ČR ohroženy. V oblasti publikování judikatury se snažím navrhnout možná koncepční řešení budoucnosti oficiálních soudních sbírek vrcholných soudů. Plošné uveřejňování soudních rozhodnutí pak považuji za trend, proto také popisuji způsob, jakým jsou zcela nově od prvního ledna letošního roku uveřejňována soudní rozhodnutí na Slovensku. Český přístup k uveřejňování soudních rozhodnutí nižších soudů tak lze za současné situace označit za opatrný, o to víc však vynikne razantní slovenský přístup. Praktická zkušenost ukáže, zda jde o přístup neproblematický

Druhotným cílem bylo zhodnotit vhodnost současných způsobů publikace právních textů. S ohledem na vše výše napsané lze shrnout, že tištěná Sbírka zákonů není za současné situace vhodným publikačním prostředkem. Oproti tomu sbírky vrcholných soudů, ač s jistými problémy, lze hodnotit jako více méně vhodné, jejich budoucnost je však ohrožena. Do budoucna však bude zajímavé sledovat osud elektronické Sbírky zákonů a to, jestli se i v České republice dočkáme po slovenském vzoru široké dostupnosti judikatury nižších soudů.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

LITERATURA

ADAMOVÁ, Karolina. *Rozhovory s kocourem Batulem o české právní historii: (stručný nástin kursu českých právních dějin nejen pro chytré kocoury)*. Dobrá Voda u Pelhřimova: Aleš Čeněk, 2000. 80 s.

ANTALÍK, Dalibor. Na příkaz Šamaše: O právu, zákonech a soudnictví starověké Mezopotámie. In ANTALÍK, Dalibor, STARÝ, Jirí, VÍTEK, Tomáš. *Zákon a právo v archaických kulturách*. Praha: Herrmann & synové, 2010, s. 131 - 160.

BOBEK, Michal. Publikace obecně závazných právních předpisů v historickém a srovnávacím pohledu: část I - pohled historický. *Jurisprudence*, 2007, č. 1, s. 13 - 21.

BOBEK, Michal. K absenci řádného vyhlášení komunitární legislativy v jazycích nových členských států. *Soudní rozhledy*, 2006, č. 12, s. 449 - 469.

BOBEK, Michal. O odůvodňování soudních rozhodnutí. *Právní rozhledy*, 2010, č. 6, s. 204 - 211.

BOBEK, Michal. Úvahy o uveřejňování soudních rozhodnutí. *Právní rozhledy*, 2010, č. 11, s. 396 - 402.

BOBEK, Michal. Několik poznámek k selekci nápadu před nejvyššími a ústavními soudy. In KYSELA, Jan (ed). *Zákon o Ústavním soudu po třinácti letech: vznik, vývoj, problémy a úvahy de lege ferenda*. Praha: Eurolex Bohemia, 2006, s. 128 - 147.

CVRČEK, František. *Právní informatika*. Praha: Ústav státu a práva, 2010. 371 s.

DAVID, Ludvík. O soudcovském právu. *Právník*, 2011, č. 5, s. 469 - 481.

DERKA, Ladislav, KŮHN, Zdeněk. Je anonymizace publikovaných soudních rozhodnutí vskutku nutná? *Jurisprudence*, 2005, č. 1, s. 21 - 25.

EICHLEROVÁ, Kateřina. Přístupnost a předvídatelnost práva. *Právník*, 2001, č. 2, s. 121 - 144.

FILIP, Jan, SVATONĚ, Jan, ZIMEK, Josef. *Základy státovědy*. Brno: Masarykova univerzita, 1994. 258 s.

FILIP, Jan. *Ústavní právo České republiky: 1, Základní pojmy a instituty, ústavní základy ČR*. 4. vydání. Brno: Masarykova univerzita, Doplněk, 2003. 556 s.

- GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 4. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. 343 s.
- GERLOCH, Aleš (a kol). *Teorie a praxe tvorby práva*. Praha: ASPI, 2008. 422 s.
- HORÁK, Ondřej. Empirický zákonodárce: Historie prvního československého zákona z roku 1918. *Dějiny a současnost*, 2008, č. 10, s. 21-23.
- JELÍNEK, Jiří, HERCZEG, Jiří. *Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim: Komentář s judikaturou*. Praha: Leges, 2012. 208 s.
- JIČÍNSKÝ, Zdeněk. *Právní myšlení v 60. letech a za normalizace*. Praha: Prospektrum, 1992. 209 s.
- KALOUSEK, Vratislav. Sbíрка zákonů a nařízení. In *Slovník veřejného práva československého*. Svazek IV. Brno: Polygrafia-Rudolf M. Rohrer, 1938, s. 174 - 181.
- KINCL, Jaromír, URFUS, Valentin, SKŘEJPEK, Michal. *Římské právo*. Praha: C. H. BECK, 1995. 386 s.
- KINDL, Vladimír. O původně rakouských právních předpisech, které se dnem 28. října 1918 staly součástí československého právního řádu, a o jejich vyhlášení. *Právní fórum*, 2008, č. 8, příloha, s. 1 - 12.
- KINDL, Vladimír, KRÁLÍK, Lukáš. Slezský zemský zákoník (K některým otázkám publikace právních předpisů na slezském území v letech 1849-1918). In BUBELOVÁ, Kamila (ed). *Pocta Eduardu Vlčkovi k 70. narozeninám*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. s. 225 - 229.
- KNAPP, Viktor. *Teoretické problémy tvorby československého práva*. Praha: Academia, 1983.
- KNAPP, Viktor (a kol). *Tvorba práva a její současné problémy*. Praha: Linde, 1998. 462 s.
- KOCOUREK, Jiří, ZÁRUBA, Jan. *Zákon o soudech a soudcích; Zákon o státním zastupitelství: Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2004. 606 s.
- KORBEL, František, MELZER, Filip. Společenské a právní základy zveřejňování judikatury a způsoby jeho realizace. *Právní rozhledy*, 2011, č. 9, str. 314 - 321.
- KOŘENSKÝ Jan, CVRČEK František, NOVÁK František. *Juristická a lingvistická analýza právních textů: právněinformatický přístup*. Praha: Academia, 1999. 171 s.

KÚHN, Zdeněk, BAŇOUC, Hynek. O publikaci a citaci judikatury aneb proč je někdy judikatura jako císařovy nové šaty. *Právní rozhledy*, 2005, č. 13, s. 484 - 491.

KÚHN, Zdeněk. Jako za Františka Josefa? K publikaci (nejen) evropského práva v České republice. *Právní rozhledy*, 2005, č. 18, s. 679 - 681.

KÚHN, Zdeněk. Konzistence judikatury jako problém právní kultury. In KYSELA, Jan (ed). *Zákon o Ústavním soudu po třinácti letech: vznik, vývoj, problémy a úvahy de lege ferenda*. Praha: Eurolex Bohemia, 2006, s. 106 - 127.

KÚHN, Zdeněk. *Aplikace práva ve složitých případech: k úloze právních principů v judikatuře*. Praha: Karolinum, 2002. 419 s.

KÚHN, Zdeněk. Závaznost nálezů Ústavního soudu pro obecné soudy: pokus o strukturování problému. In GERLOCH, Aleš (ed) *Teoretické problémy práva na prahu 21. století: pocta k 75. narozeninám prof. JUDr. Jiřího Boguszyaka*. Praha: Karolinum, 2002.

KÚHN, Zdeněk. Jusnaturalismus vs. juspozitivismus? Prvních deset let Ústavního soudu a proměna soudcovské ideologie aplikace práva. In HLOUŠEK, Vít, ŠIMÍČEK, Vojtěch (eds). *Dělna soudní moci v České republice*. Brno: Masarykova univerzita, 2004, s. 92 - 117.

KÚHN, Zdeněk. *Aplikace práva soudcem v éře střeoevropského komunismu a transformace: Analýza příčin postkomunistické právní krize*. Praha: C. H. Beck, 2005. 201 s.

KÚHN, Zdeněk, BOBEK, Michal, POLČÁK, Radim (ed). *Judikatura a právní argumentace: teoretické a praktické aspekty práce s judikaturou*. Praha: Auditorium, 2006. 234 s.

LANGÁŠEK, Tomáš. Zveřejňování rozhodnutí Ústavního soudu - východiska a návrh řešení In KYSELA, Jan (ed). *Zákon o Ústavním soudu po třinácti letech: vznik, vývoj, problémy a úvahy de lege ferenda*. Praha: Eurolex Bohemia, 2006, s. 153 - 168.

MÁLKOVÁ, Lenka. Výnosný právní byznys. *Týden*, 2009, č. 19, s. 62.

MALÝ, Karel a kol. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 2. vydání. Praha: Linde, 1999. 572 s.

- MARŠÁLEK, Jakub. Vůně ctnosti a zápach trestů: postoj k psanému právu ve starověké Číně In ANTALÍK, Dalibor, STARÝ, Jiří, VÍTEK, Tomáš. *Zákon a právo v archaických kulturách*. Praha: Herrmann & synové, 2010, s. 55-79.
- MARŠÁLEK, Pavel. *Právo a společnost*. Praha: Auditorium, 2008. 258 s.
- MELZER, Filip. *Metodologie nalézání práva: úvod do právní argumentace*. Praha: C. H. Beck, 2010. 276 s.
- NĚMEČEK, Tomáš. Vláda definuje hračku (a Dobeš oběd): V kategorii nejbizarnější předpis roku 2011 vítězí ministr školství. *Lidové noviny*, 2. ledna 2012, s. 17.
- Obchodní smlouvy v judikatuře Nejvyššího soud ČR. *Právní rozhledy*, mimořádná příloha, 2010, č. 22. 12 s.
- OSINA, Petr. Význam kodifikace práva v kontinentální právní kultuře. In GERLOCH, Aleš, MARŠÁLEK, Pavel (eds). *Zákon v kontinentálním právu*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005, s. 91 - 119.
- ONDREJOVÁ, Dana. Uveřejnění rozsudku ve sporech z nekalé soutěže. *Obchodněprávní revue*, 2011, č. 6, s. 172 - 176.
- PAVLÍČEK, Václav (a kol.) *Ústavní právo a státověda: Díl II, Ústavní právo České republiky*. Praha: Linde, 2001. 241 s.
- POLČÁK, Radim. *Právo a evropská informační společnost*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. 202 s.
- PRUSÁK, Jozef. Retrospektíva právnej úpravy vyhlasovania právnych predpisov: Všeobecne o vyhlasovaní právnych predpisov. *Justičná revue*, 1997, č. 12, s. 43 - 57.
- ROUČEK, František, SEDLÁČEK, Jaromír. *Komentář k československému obecnému zákoníku občanskému: Díl první (§§ 1 až 284)*. Praha: V. Linhart, 1935 (Reprint Praha: Codex, 1998). 1192 s.
- RYBA, Jan. Zamyšlení nad právní povahou republikací. *Právo a zaměstnání*, 1996, č. 9, s. 17-20.
- SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vydání, Praha: ASPI, 2009. 463 s.
- SLÁDEČEK, Vladimír. In SLÁDEČEK, Vladimír, MIKULE, Vladimír, SYLOVVÁ, Jindřiška. *Ústava České republiky: Komentář*. Praha: C. H. BECK, 2007, s. 386 - 400 (čl. 52 Ústavy).

- SLÁDEČEK, Vladimír. Publikace jako obligatorní stadium tvorby právního předpisu. In GERLOCH, Aleš, KYSELA, Jan (eds). *Tvorba práva v České republice po vstupu do Evropské unie*. Praha: ASPI, 2007, s. 189 - 198.
- SLÁDEČEK, Vladimír. K vyhlášení předpisů. In ČEBIŠOVÁ, Taisia (ed). *Vybrané otázky správního práva*. Praha: Karolinum, 2001, s. 59-85.
- SLÁDEČEK, Vladimír, TOMOSZKOVÁ, Veronika (et al). *Správní soudnictví v České republice a ve vybraných státech Evropy*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 260 s.
- STARÝ, Jiří, VÍTEK, Tomáš. Zákon, právo a spravedlnost v archaickém myšlení. In ANTALÍK, Dalibor, STARÝ, Jiří, VÍTEK, Tomáš. *Zákon a právo v archaických kulturách*. Praha: Herrmann & synové, 2010, s. 11 - 54.
- SYLLOVÁ, Jindřiška. Úvahy k ustanovení § 59 odst. 4 zákona o Ústavním soudu. In KYSELA, Jan (ed). *Zákon o Ústavním soudu po třinácti letech: vznik, vývoj, problémy a úvahy de lege ferenda*. Praha: Eurolex Bohemia, 2006, s. 148 - 152.
- ŠAVELKA, Jaromír (et al). *Právní informační systémy*. Brno: Tribun EU, 2011. 259 s.
- ŠIMÍČEK, Vojtěch. Článek 95 Ústavy ČR jako prostor pro přímou aplikaci ústavních norem. In HLOUŠEK, Vít, ŠIMÍČEK, Vojtěch (eds). *Dělba soudní moci v České republice*. Brno: Masarykova univerzita, 2004, s. 166 - 179.
- ŠIŠKOVÁ, Naděžda, STEHLÍK, Václav. *Evropské právo 1: Ústavní základy Evropské unie*. Praha: Linde, 2007. 310 s.
- ŠIŠKOVÁ, Naděžda. *Dimenze ochrany lidských práv v Evropské unii*. 2. vydání. Praha: Linde, 2008. 255 s.
- ŠÍN, Zbyněk. *Tvorba práva: pravidla, metodika, technika*. 2. vydání, Praha: C. H. Beck, 2009. 176 s.
- ŠRÁMEK, Aleš, SLUKOVÁ, Helena, SLÁDEČEK, Vladimír. Federální zákon o sbírce zákonů. *Právník*, 1990, č. 10, s. 895 - 907.
- TRYZNA, Jan. *Právní principy a právní argumentace: k vlivu právních principů na právní argumentaci při aplikaci práva*. Praha: Auditorium, 2010. 332 s.
- TÝČ, Vladimír. *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 6. vydání. Praha: Leges, 2010. 301 s.

VEČEŘA, Miloš. Platnost nejen jako právně normativní existence. In GERLOCH, Aleš (ed) *Teoretické problémy práva na prahu 21. století: pocta k 75. narozeninám prof. JUDr. Jiřího Boguszaka*. Praha: Karolinum, 2002, s. 53 - 63.

VÍTEK, Tomáš. Pojetí zákona v archaickém Řecku. In ANTALÍK, Dalibor, STARÝ, Jiří, VÍTEK, Tomáš. *Zákon a právo v archaických kulturách*. Praha: Herrmann & synové, 2010, s. 265 - 294.

VOJÁČEK, Ladislav, SCHELLE, Karel, KNOLL, Vilém. *České právní dějiny*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 684 s.

VOPÁLKA, Vladimír (et al). *Soudní řád správní: komentář*. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2004. 327 s.

WAGNEROVÁ, Eliška (et al). *Zákon o Ústavním soudu s komentářem*. Praha: ASPI, 2007. 624 s.

WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní*. 6. vydání, Praha: Linde, 2011. 711 s.

WINTR, Jan. Vliv politických idejí a programů na české zákonodárství v letech 1989-1998. In GERLOCH, Aleš, MARŠÁLEK, Pavel (eds). *Zákon v kontinentálním právu*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005, s. 293 - 341.

ZOULÍK, František. Soudcovské právo. In GERLOCH, Aleš (ed) *Teoretické problémy práva na prahu 21. století: pocta k 75. narozeninám prof. JUDr. Jiřího Boguszaka*. Praha: Karolinum, 2002.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

BERGER, Vojtěch. *Slovensko začalo zveřejňovat všechny soudní rozsudky na internetu* [online]. rozhlas.cz, 19. ledna 2012 [cit. 28. února 2012]. Dostupné na <<http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/zprava/1005871>>.

CEPL, Vojtěch. *Prameny práva - principy nebo zájmy?* [online]. obcinst.cz, 1. července 1999 [cit. 23. října 2011]. Dostupné na <<http://www.obcinst.cz/cs/PRAMENY-PRAVA-PRINCIPY-NEBO-ZAJMY-c618/>>.

Důvodová zpráva k zákonu č. 380/2005 Sb., Změna zákona o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv. Dostupné v systému ASPI pod identifikačním číslem „LIT34702CZ“.

Důvodová zpráva k návrhu zákona, parlamentná tlač č. 107 z roku 2010. Dostupné na <<http://www.nrsr.sk/web/Dynamic/Download.aspx?DocID=346941>>.

eSbírka, aneb jak v čase škrtů vyhodit oknem 600 milionů [online]. *estat.cz*, 3. srpna 2010 [cit. 28. února 2012]. Dostupné na <<http://www.ostat.cz/zpravy/informace-k-projektum/esbirka-aneb-jak-v-case-skrtu-vyhodit-oknem-600-milionu/>>.

GOLA, Aleš. *Re: informace o e-Sbírce* [online]. Vít Klimpl. 5. března 2012 [cit. 5. března 2012].

KAUCKÝ, Jiří. *Elektronizace legislativního procesu* [online prezentace], Praha: Ministerstvo vnitra. Dostupné na <www.mvcr.cz/soubor/e-legislativa-prezentace-jk-pps.aspx>.

KUČERA, Petr. *Konec nepřehledných zákonů? Nejdříve v roce 2013* [online]. *aktuálně.cz*, 27. července 2007 [cit. 28. února 2012]. Dostupné na <<http://aktualne.centrum.cz/finance/podnikani/clanek.phtml?id=643469>>.

KYNCL, Libor. *Přehled aktuální legislativy* [online]. *Revue pro právo a technologie: odborný recenzovaný časopis pro technologické obory práva a právní vědy*, Brno: Masarykova univerzita, 2010, č. 1. Dostupné na <<http://www.law.muni.cz/dokumenty/10467>>.

OSINA, Petr. *Publikace právních předpisů v ČR* [online]. *Veřejná správa*, roč. 2001, č. 1-2. Dostupné na <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/s/2001/0001/konz3.html>>.

PETR, Michal. *K účinkům nařízení ES v České republice* [online]. *ipravnik.cz*, 20. července 2005 [cit. 20. listopadu 2011]. Dostupné na <http://www.ipravnik.cz/cz/clanky/pravo-evropske-a-mezinarodni/art_3783/k-ucinkum-narizeni-es-v-ceske-republice.aspx>.

Povinnost archivovat a poskytovat k nahlédnutí Sbírku zákonů. Stanovisko Svazu měst a obcí ČR z roku 2011. Dostupné v systému ASPI pod identifikačním číslem „LIT38903CZ“.

PRAŽÁK, Jiří. *Rakouské právo veřejné (1899)*, s. 17–36. [online]. *muni.cz*, [cit. 23. října 2011]. Dostupné na <<http://is.muni.cz/do/1499/el/estud/praf/ps09/dlibrary/web/historie.html>>.

Programové prohlášení vlády ze 4. srpna 2010. Dostupné na <http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezitedokumenty/Programove_prohlaseni_vlady.pdf>.

SCHEJBAL, Jaroslav. *Stát chystá on-line Sbírku zákonů* [online]. *ihned.cz*, 10. prosince 2007 [cit. 28. února 2012]. Dostupné na <<http://hn.ihned.cz/c1-22581100-stat-chysta-on-line-sbirku-zakonu>>.

ŠENKÝŘ, Miloš. „Legislativní svinstvo“, odborný termín: Rozhovor s Františkem Cvrčkem z Ústavu státu a práva Akademie věd ČR [online]. lidovky.cz, 31. prosince 2009 [cit. 28. února 2012]. Dostupné na <http://www.lidovky.cz/tiskni.asp?r=ln_noviny &c=A091231_000021_ln_noviny_sko>.

WASCHKA, Robert. Více než dva metry vysoký předseda senátu Nejvyššího soudu Ludvík David přiznává: Fyzicky jsem zřejmě nejvyšším soudcem nejvyššího soudu, *Satisfakce: lifestyle magazín* [online] [cit. 28. února 2012], Brno: Unie pro rozhodčí a mediační řízení ČR, 2007, č. 1, str. 9. Dostupné na <http://www.urmr.cz/files/satisfakce_01_2007.pdf>.

JUDIKATURA

Nález Ústavního soudu ze dne 17. prosince 1997, sp. zn. Pl. ÚS 33/97

Nález Ústavního soudu ze dne 25. listopadu 1999, sp. zn. III ÚS 470/97

Nález Ústavního soudu ze dne 25. června 2002, sp. zn. Pl. ÚS 36/01

Nález Ústavního soudu ze dne 15. února 2007, sp. zn. Pl. ÚS 77/06

Nález Ústavního soudu ze dne 3. června 2009, sp. zn. I. ÚS 420/09

Nález Ústavního soudu ze dne 30. března 2010, sp. zn. Pl. ÚS 2/10

Rozsudek ze dne 11. prosince 2007, Skoma-Lux, s. r. o. proti Celnímu ředitelství Olomouc, C-161/06

Abstrakt

Práce popisuje publikaci právních předpisů a judikatury na českém území od historického přehledu přes kritickou analýzu současných forem po otázku budoucnosti publikace právních předpisů a judikatury. Sbíрка zákonů je tradiční publikační forma, práce tak rozebírá některé problémy související s tímto publikačním prostředkem. Práce pojednává také o oficiálních sbírkách soudních rozhodnutí a jejich problémech. Také se zabývá publikací práva Evropské unie a judikatury evropských soudů. V neposlední řadě se zabývá stavem projektu e-Sbířky a přístupem českého státu k elektronické publikaci jak právních předpisů, tak judikatury.

Summary

Thesis deals with publication of law and judicial decisions on the czech territory from brief history review over critical analysis of the present day forms of publication to the future of it. The statute-book is a tradional form of promulgation so the thesis gives a presentation of some issues related to it. Thesis concerns also official collections of judicial decisions and their problems. The publication of the law of the European union and european courts is included as well. Last but not least it describes the project of electronic publication of law and the attituded of the czech state to the electronic publication of law and judicial decisions.

Klíčová slova

publikace - publikace právních předpisů - publikace judikatury - sbírky zákonů - Úřední věstník EU - sbírky rozhodnutí - elektronické databáze soudních rozhodnutí - právní informační systém - e-Sbírka - eJudikatura

Key words

promulgation - publication of law - publication of judicial decisions - statute books - Official Journal of the European Union - collections of judgments and rulings - electronic database of judicial decisions - electronic publication of law